

Utkast til høringsnotat

Innhold

Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene	2
1. Anmodning om innspill.....	2
2. Forslagets bakgrunn og rammer.....	2
3. Forslag til forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene	3
3.1. Innledning.....	3
3.2. Pliktsubjekt	3
3.3. Navn og struktur.....	4
3.4. Begrepsbruk.....	4
3.5. Analyser/planer og minimumskrav til organisering, bemanning og utrustning	5
3.6. Heltidsledelse	5
3.7. Nødmeldesentralene	7
3.8. Krav som ikke er foreslått videreført fra dagens forskrift	7
3.9. Merknader til den enkelte bestemmelse	8
3.9.1. Kapittel 1 – Innledende bestemmelser.....	8
3.9.2. Kapittel 2 – Analyser, planer og ledelse.....	11
3.9.3. Kapittel 3 – Beredskap.....	15
3.9.4. Kapittel 4 – Tidskrav og utkalling av nærmeste ressurs.....	20
3.9.5. Kapittel 5 – Øvelser og evaluering	23
3.9.6. Kapittel 6 – Nødnett	25
3.9.7. Kapittel 7 – Nødmeldesentralen.....	25
3.9.8. Kapittel 8 – Kvalifikasjonskrav til brann- og redningspersonell	30
3.9.9. Kapittel 9 – Avsluttende bestemmelser	31
4. Administrative og økonomiske konsekvenser	31
4.1. Ledelse av brann- og redningsvesenet	31
4.2. Utrustning til bruk ved branner og andre ulykker	32
4.3. Ledelse under innsats.....	33
4.4. Beredskap	34
4.5. Analyser og planer	35
4.6. Nødmeldesentralene	35

Forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) sender med dette på høring forslag til ny forskrift om brann- og redningsvesen. Forslaget til forskrift skal erstatte gjeldende forskrift av 26. juni 2002 nr. 729 om organisering og dimensjonering av brannvesen. Forslag til forskrift ligger vedlagt.

1. Anmodning om innspill

DSB ønsker innspill på hele forslaget til forskrift, men ønsker særskilt oppmerksomhet og innspill på følgende forslag:

- Tydeligere krav til risiko og sårbarhetsanalyser, forebyggende analyser og beredskapsanalyser som grunnlag for organisering, utrustning og bemanning av brann- og redningsvesenet. DSB ber også særlig om kommentarer på hvordan metodikken er beskrevet. Se høringsbrevet pkt. 3.5 og forslaget til forskrift kapittel 2.
- Krav til at alle brann- og redningsvesen skal ledes av tre kvalifiserte personer i hele stillinger. Se høringsbrevet pkt. 3.6 og forslaget til forskrift kapittel 2.
- Begrepsbruken, se høringsbrevet pkt. 3.4 og forslaget til forskrift.

2. Forslagets bakgrunn og rammer

DSB fikk i oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet om å revidere forskrift om organisering og dimensjonering¹. Det fremkommer av oppdragsbrevet at regjeringen er opptatt av å legge til rette for at kommunene skal ha profesjonelle og slagkraftige brann- og redningsvesen med god evne til å forebygge og håndtere også større og krevende hendelser². Regjeringens målsetting er å utvikle en enda bedre brann- og redningstjeneste enn det vi har i dag.

Det har i den senere tid vært foretatt utredninger og annet arbeid som berører brann- og redningstjenesten og som gjør det nødvendig å gjennomgå dagens regulering.

Brannstudien³ konkluderte med at mye fungerer bra, men at det er noen utfordringer særlig når det gjelder størrelse, profesjonalitet og ledelse. Brannstudiens hovedfunn var at dagligdagse hendelser håndteres på en god måte, men at det er forbedringspotensial ved håndteringen av store og kompliserte hendelser. Videre fremgår det av studien at det er utfordringer knyttet til kompetanse på det brannforebyggende arbeidet.

---

¹ Oppdragsbrev nr. 14 datert 04.10.2016 fra Justis- og beredskapsdepartementet om revisjon av dimensjoneringsforskriften.

² Meld. St. 10 (2016-2017) Risiko i et trygt samfunn.

³ Brannstudien desember 2013 – Rapport fra arbeidsgruppen som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og ressursbruk

I rapporten Beslutningsgrunnlag for ny organisering av brann- og redningsvesenet fra DSB⁴ ble det anbefalt å pålegge samarbeid i større grad for å stå bedre rustet til å kunne håndtere de store og kompliserte hendelsene, sikre tilstrekkelig kompetanse på det brannforebyggende området og få en mer profesjonell ledelse på heltid.

I 2015 trådte ny forskrift om brannforebygging i kraft⁵. Det fremgår av forskriften at kommunene/brann- og redningsvesenene i større grad selv skal kartlegge risiko for brann, og planlegge og gjennomføre tiltak basert på egne vurderinger. Tilsynet har også blitt risikobasert, hvor type objekter det skal føres tilsyn med og hyppigheten av tilsyn i større grad må vurderes basert på lokal risiko. En slik tilnærming vil også i enda større grad fordre fag- og kompetansemiljøer og profesjonell ledelse.

I Meld. St. 10 (2016-2017)⁶, jf. Innst. 326 S (2016-2017) besluttet regjeringen å etablere en offentlig to-årig fagskole for utdanning av brann- og redningspersonell, som skal erstatte ordningen vi har i dag. I tillegg ble det besluttet å etablere en høyere utdanning på bachelornivå for utdanning av ledere til brann- og redningsvesenet. Ny fagskole gir klare føringer og rammer for reguleringen av kommunal plikter, herunder hvilke krav til kompetanse som skal stilles.

Forslaget til forskrift som her fremmes kan ikke alene ivareta alle de ønsker og behov som er beskrevet i ovennevnte utredninger mm. Brann- og redningsvesenene skal fortsatt være kommunale, og brann- og eksplosjonsvernloven setter rammer for hva som kan reguleres i forskrift av plikter rettet mot kommunene på brannområdet.

3. Forslag til forskrift om organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene

3.1. Innledning

DSB vil i dette kapittelet skrive noe om forskriftforslagets pliktsubjekt, navn/struktur, begrepsbruk og noe mer om de større endringene som er foreslått i forslaget. Avslutningsvis i kapittelet vil det bli gitt merknader til hver enkelt bestemmelse.

3.2. Pliktsubjekt

Etter brann- og eksplosjonsvernloven §§ 9 og 16 skal kommunen sørge for etablering og drift av et brannvesen og kan bli pålagt å etablere en nødalarmingsentral for mottak av meldinger om branner og andre ulykker.

I forslaget til forskrift er det foreslått å betegne "brannvesenet" som "brann- og redningsvesen". DSB mener det er mer dekkende og treffende ut fra de oppgaver som brann- og redningsvesenet er satt til å utføre. *Dette vil også samsvare med JDs ønske om å endre begrepet i loven.*

---

⁴ Rapporten Beslutningsgrunnlag for ny organisering av brann- og redningsvesenet datert 01.12.2015

⁵ Forskrift 17. desember 2015 nr. 1719 om brannforebygging

⁶ Meld. St. 10 (2016-2017)⁶ Risiko i et trygt samfunn. Samfunnssikkerhet

I forslaget er det også foreslått at begrepet "nødmeldesentral" benyttes i stedet for "nødalmeringssentral" av forenklingssyn.

I forslaget til forskrift er kommunene pliktsubjekt. Begrepet "kommunen" benyttes i utkastet der det er hensiktsmessig og naturlig. Ved krav som vil gjelde brann- og redningsvesenene og nødmeldesentralene, finner DSB det naturlig å rette kravene direkte til disse som underliggende kommunale eller interkommunale organer/tjenester.

Det er ikke meningen å endre pliktsubjektet, som i brann- og eksplosjonsvernloven helt klart er kommunen.

3.3. Navn og struktur

DSB foreslår å endre navnet på forskriften. Begrunnelsen for dette har særlig vært at DSB ønsker at begrepet "dimensjonering" ikke videreføres fra dagens forskrift. DSB mener at "organisering, bemanning og utrustning" er mer treffende og forståelig opp mot hva det er forskriften skal regulere. DSB mener også at nødmeldesentralen bør inn som del av navnet på forskriften. Det ligger i forslaget en anbefaling om at forskriften skal få en offisiell korttittel – brann- og redningsvesenforskriften.

Forslag til revidert forskrift er bygget opp på en litt annen måte enn dagens forskrift. Etter kapittelet om innledende bestemmelser kommer et kapittel om analyser, planer og ledelse. DSB har valgt å sette disse kravene innledningsvis fordi ønsket er at analyse- og plankrav i enda større grad enn i dag skal bevisstgjøre egne risikoer og utfordringer, og at resultatet av analysene og planene skal danne et godt grunnlag og utgangspunkt for hvordan brann- og redningsvesenet skal organiseres, bemannes og utrustes.

I kapittel 3 i forslaget er kravene som gjelder beredskapen samlet. Det fremstår som mer leservennlig å ha disse bestemmelsene samlet, i motsetning til i dagens forskrift hvor kravene er fordelt i flere kapitler om organisering, dimensjonering og utrustning.

Tidskravene og kravet til utkalling av nærmeste ressurs har fått et eget kapittel. Som det fremgår nedenfor er det innført nye begrep om tidskrav, og kravet om utkalling av nærmeste ressurs har sammenheng med tidskravet. Dette er viktige krav for beredskapen som bør synliggjøres i et eget kapittel.

En endring fra dagens forskrift er at kravene til øvelser og evaluering har fått et eget kapittel. DSB ser det som hensiktsmessig å ha disse bestemmelsene i et eget kapittel for å skille disse fra kvalifikasjonskravene, som vil ha en nær tilknytning til ny fagskole.

Nødnett har fått et eget kapittel, og kravene til nødmeldesentralene er samlet i et eget kapittel.

Kapittelet om kvalifikasjonskravene er i forslaget lagt avslutningsvis før de avsluttende bestemmelsene. Dette er gjort slik fordi de nærmere bestemmelsene vil bli utferdiget i forbindelse med opprettelsen av ny fagskole.

3.4. Begrepsbruk

I forslaget til forskrift er det forsøkt å forenkle begrepsbruken ved å bruke mer alminnelige kjente begreper. Forskriften legger flere steder sterke føringer for kommunens disponeringer og

budsjetteringer og kravene bør derfor også være forståelig for andre enn de som kjenner brann- og redningstjenesten inngående. Det er likevel slik at flere begreper har fått et innhold over tid som det er viktig å ta hensyn til når innholdet av kravene bestemmes. Dette skal være ivaretatt både gjennom omfattende deltakelse i forskriftsarbeidet av personer fra brann- og redningsvesenet og kontakten med andre som har særlig fokus på begreper og begrepsbruk, herunder Kollegiet for brannfaglig terminologi.

Den nærmere forståelsen av bestemmelsene i forslaget til forskrift og begrepene som er benyttet, vil bli gitt nedenfor i merknadene til hver bestemmelse.

3.5. Analyser/planer og minimumskrav til organisering, bemanning og utrustning

De fleste minimumskrav er videreført i forslaget til ny forskrift. DSB har likevel et ønske om å åpne for noe mer fleksibilitet, slik at analyser og planer i større grad kan være førende for organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesenene og nødmeldesentralene. Formålet er også å skape økt bevissthet om viktigheten av grundige analyser og planer som grunnlag for organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesenet og øke kvaliteten på dette grunnlaget.

DSB har valgt en tilnærming som avviker noe fra en tradisjonell tilnærming til beredskapsplanlegging der beredskapen planlegges direkte basert på en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). I DSBs forslag skilles det tydeligere mellom ROS-analysen, som kartlegger risikoen og sårbarheten i ansvarsområdet og en supplerende forebyggendeanalyse og en beredskapsanalyse, som skal angi hvilken risiko som skal håndteres/ikke håndteres, og med hvilke ressurser. Tanken bak dette har vært å gjøre arbeidet med grunnlaget for organisering, bemanning og utrustning av brann- og redningsvesenet mer pedagogisk, og ikke minst tydeliggjøre hvilke steg som bør være med i dette arbeidet. En slik tilnærming kan på den andre siden gi inntrykk av at kravene til analyser ser omfattende ut, men analysene kan gjøres enkle for små kommuner med mindre risiko og sårbarheter i sitt område.

3.6. Heltidsledelse

I forslaget til forskrift er det anbefalt et nytt krav om at alle brann- og redningsvesen skal ledes av en kvalifisert person i hel stilling og i tillegg ha lederfunksjoner i heltidsstillinger innen forebygging og beredskap. Kravet om tre heltidsstillinger i brann- og redningsvesenet bør oppnås ved samarbeid.

Det er flere grunner til at heltidsledelse er foreslått som et krav i forskriftsforslaget.

Regjeringen er opptatt av å legge til rette for at kommunene skal ha profesjonelle og slagkraftige brann- og redningsvesen med god evne til å forebygge og håndtere også større og krevende hendelser⁷. Regjeringens målsetting er å utvikle en enda bedre brann- og redningstjeneste enn det vi har i dag⁸.

---

⁷ Meld. St. 10 (2016-2017) Risiko i et trygt samfunn.

⁸ Oppdragsbrev nr. 14 datert 04.10.2016 fra Justis- og beredskapsdepartementet om revisjon av dimensjoneringsforskriften.

I rapporten Brannstudien⁹ mente arbeidsgruppen, til tross for at mye fungerer godt i det daglige, at blandingen av små og store brann- og redningsvesen er krevende for å ha en enhetlig ledelse av større hendelser og for å sikre utvikling av strategisk ledelse.¹⁰

Evalueringer av brann- og redningsvesenenes store og/eller komplekse hendelser fra 2000 frem til i dag [2013], viser ifølge Brannstudien til flere svakheter som har til dels stor betydning for evnen til å håndtere hendelsen(ene) mannskapet blir stilt overfor. Knyttet til ledelse trekkes det særlig frem at mange av brannbefelet ikke har erfaring i eller kompetanse til å håndtere store komplekse hendelser. De er vant til å håndtere ordinære og mindre hendelser, og når omfanget på hendelsen blir stor og/eller kompleks, er de usikre på best mulig tilnærming til hvordan hendelsen bør håndteres¹¹.

Evalueringsrapporten fra brannene i Lærdal, Flatanger og på Frøya vinteren 2014 fra DSB¹² beskriver de tre brannene som store enten i form av kompleksitet eller omfang. Evalueringen av hendelsene pekte på en rekke områder med behov for forbedringstiltak blant annet på ledelsesområdet.

Evalueringsrapporten etter den første brannen i Gudvangatunnelen¹³ mente DSB at innsatsorganisasjonen var lite hensiktsmessig, og at den strategiske og koordinerende ledelsen kunne vært ivarett på en bedre måte dersom innsatsorganisasjonen hadde vært annerledes.

Utviklingstrekk i samfunnet gjør at risikobildet også endres. Noen av de viktigste utviklingstrekkene vi har sett de siste tiårene er knyttet til klimaendringer, demografiske faktorer, globalisering, teknologiutvikling og økonomiske forhold.¹⁴ Utviklingstrekk i risikobildet påvirker brann- og redningstjenesten som i de fleste tilfellene må gjøre en innsats når ulykken er ute.¹⁵ Slike utviklingstrekk viser økt behov for god ledelse fremover.

Ifølge Brannstudien¹⁶ er to tredjedeler av landets 264 brannsjefer deltidsansatt med ansvar for de lovpålagte oppgavene etter brann- og eksplosjonsvernloven. Rapporten Beslutningsgrunnlag for ny organisering av brann- og redningsvesenet fra DSB beskriver behov for økt profesjonalisering av ledelsen som en overordnet målsetting innen samfunnssikkerhet. Det store omfanget av deltidsbrannsjefer er en utfordring når det gjelder den strategiske ledelsen av brann- og redningsvesenet. En brannsjef i deltidsstilling ivaretar også gjerne andre oppgaver for kommunen, noe som bidrar til at kommunen og samfunnet ikke oppnår tilstrekkelig oppmerksomhet på det brannfaglige området. Selv om mye fungerer godt i det daglige, mener DSB at brann- og redningsvesenet har utfordringer knyttet til en enhetlig ledelse av større hendelser, og å sikre utvikling av strategisk ledelse.

---

⁹ Brannstudien. Rapport fra en arbeidsgruppe som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og ressursbruk. Desember 2013.

¹⁰ Brannstudien, pkt. 4.10.

¹¹ Brannstudien, pkt. 4.10.

¹² Rapport Brannene i Lærdal, Flatanger og på Frøya vinteren 2014. Læringspunkter og anbefalinger. Utarbeidet av DSB.

¹³ Rapport: Brannen i Gudvangatunnelen. Dater 2014. s. 40.

¹⁴ Oversikten bygger på NSBR 2009 og Brannstudien (2013)

¹⁵ I prosjektet med revisjon av dimensjoneringsforskriften er det utarbeidet et problemnotat til kravet om ledelse på heltid i fase 1 av prosjektet. Det er også utarbeidet et dokument om "Ledelse på heltid for brannsjef og lederfunksjoner innen forebygging og beredskap – utfordringer og nyttevirkninger", der Brannstudien, beslutningsgrunnlaget, evalueringsrapporter og utviklingstrekk i samfunnet er utredet mer utfyllende enn det som er gjengitt i denne rapporten.

¹⁶ Brannstudien. Rapport fra en arbeidsgruppe som har vurdert brann- og redningsvesenets organisering og ressursbruk. Desember 2013. Pkt. 4.10.

3.7. Nødmeldesentralene

I forslaget til revidert forskrift er det gjort et overordnet grep knyttet til pliktene til nødmeldesentralene. I dagens forskrift hviler nødmeldesentralens plikter på en forsvarlighetsstandard som fremkommer i § 4-5 (2). I stedet for å videreføre forsvarlighetsstandarden er det nå foreslått å detaljere pliktene til nødmeldesentralene i større grad, og samle disse i et eget kapittel 8. De pliktene som er foreslått i kapittel 8 om nødmeldesentralen er plikter som nødmeldesentralene stort sett har i dag også, men som nå fremkommer uttrykkelig.

Skillet mellom politiets operasjonssentraler og brann- og redningsvesenets nødmeldesentraler består blant annet i at operasjonssentralene har andre oppgaver og et annet ansvar knyttet til det å lede og koordinere den samlede innsatsen på taktisk nivå i politidistriktet (Politiets beredskapssystem (PBS) del I, punkt 7.1). Det er ikke foreslått slike oppgaver eller ansvar for brann- og redningsvesenets nødmeldesentraler i kapittel 8. Nødmeldesentralenes primæroppgaver i utkastet til forskrift vil være de samme oppgavene som gjelder i dag.

Når det gjelder myndighetsforholdet mellom brann- og redningsvesenet og nødmeldesentralen vises det til brann- og eksplosjonsvernloven § 12 (1) bokstav a og b, hvor det fremgår at leder av brannvesenet "har ledelsen av brannbekjempelsen" og "skadestedsledelsen ved andre akutte ulykkessituasjoner inntil ledelsen overtas av politiet". I dette ligger det at leder av brann- og redningsvesenet bestemmer. Myndighetsforholdet mellom leder av brann- og redningsvesenet og nødmeldesentralen er med andre ord videreført i forslaget til forskrift.

3.8. Krav som ikke er foreslått videreført fra dagens forskrift

Flere av bestemmelsene i dagens forskrift er i forslaget til ny forskrift omformulert og/eller satt sammen med andre bestemmelser eller plassert andre steder i forslaget. Dette vil bli synliggjort og beskrevet i merknadene til hver enkelt bestemmelse nedenfor i kapittel 3.9.

Følgende bestemmelser fra dagens forskrift er ikke tatt med i forslaget:

- § 2-5 tredje ledd om at brannvesenet skal organiseres med en forebyggende avdeling og en beredskapsavdeling. Brann- og redningsvesenet bør selv kunne bestemme sin avdelingsstruktur.
- § 2-2 Delegering - Kommunestyret er det øverste kommunale organet, og treffer vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegasjonsvedtak, jf. kommuneloven § 6. På brannområdet er fullmakter ved brann og andre ulykkessituasjoner regulert direkte til leder av brann- og redningsvesenet i brann- og eksplosjonsvernloven § 12. Myndighet ved håndtering av hendelser er således ivaretatt og det er ikke behov for delegering av myndighet fra kommunestyret til leder av brann- og redningsvesenet på dette området. For andre oppgaver brann- og redningsvesenet er tillagt etter brann- og eksplosjonsvernloven § 11 er det naturlig at delegering følger det alminnelige systemet i kommuneloven.
- § 4-4 Utskriving – Dette er tilstrekkelig regulert i brann- og eksplosjonsvernloven § 17.
- § 4-5 andre ledd første punktum Mottak av nødmelding - Forsvarlighetskravet er erstattet med detaljerte krav til nødmeldesentralene i forslagets kapittel 6 og 7.

- § 4-9 Røyk og kjemikaliedykking – Bestemmelsen regulerer en av flere slokketeknikker som skal være dekket av forslaget generelle bestemmelser i kapittel 3 om beredskap. Personnellets sikkerhet er regulert i HMS-regelverket.
- § 5-1 første ledd annet punktum Dimensjonering og lokalisering – Det absolutte kravet om 16 personer i samlet innsatsstyrke er foreslått moderert ved at dette kan fravikes med grunnlag i beredskapsanalysen. Se forslaget § 14.
- § 5-4 andre ledd Antall vaktlag – Etter 170.000 innbyggere er det foreslått i forslaget at antall vaktlag kan fravikes med grunnlag i risiko- og sårbarhetsanalysen, forebyggendeanalysen og beredskapsanalysen etter forslaget §§ 8, 9 og 10.
- § 6-2 Personlig vern – Bestemmelsen foreslås ikke videreført fordi dette skal være tilstrekkelig regulert i HMS-regelverket.
- § 6-3 Alarmerings- og sambandsutstyr – Første og andre ledd foreslås ikke videreført. Det følger av brann- og eksplosjonsvernloven § 16 (2) at nødmeldesentralen skal "utrustes" slik at den til enhver tid fyller behovet for mottak og registrering av nødmeldinger, alarmering av mannskaper og kommunikasjon med innsatsstyrkene og den som melder ulykken.

3.9. Merknader til den enkelte bestemmelse

3.9.1. Kapittel 1 – Innledende bestemmelser

§ 1 Formål

Forskriften skal sikre at brann- og redningsvesenene og nødmeldesentralene er organisert, utrustet og bemannet for å redusere sannsynligheten for brann og begrense konsekvensene branner og andre ulykker kan få for liv, helse, miljø og materielle verdier.

Merknader:

Det er ikke meningen å endre formålet i dagenes forskrift. Bestemmelsen er likevel formulert på en litt annen måte, og nødmeldesentralene er synliggjort i bestemmelsen.

§ 2 Virkeområde

Forskriften regulerer organisering, bemanning og utrustning av kommunenes brann- og redningsvesen og nødmeldesentraler. Forskriften regulerer også brann- og redningsvesenets og nødmeldesentralenes samarbeidsordninger. Forskriften regulerer også krav til kompetanse hos personell i brann- og redningsvesen og nødmeldesentraler.

Merknader:

Det er ikke meningen å endre virkeområdebestemmelsen i dagenes forskrift. Begrepet "dimensjonering" er tatt bort, og nødmeldesentralene er også synliggjort i bestemmelsen.

§ 3 Definisjoner

- a) *Med tettsted menes Statistisk sentralbyrås definisjon av begrepet: En hussamling skal registreres som tettsted dersom det bor minst 200 personer der. Avstanden mellom husene skal normalt ikke overstige 50 meter. Det er tillatt med et skjønnsmessig avvik utover 50 meter mellom husene i områder som ikke skal eller kan bebygges. Dette kan for eksempel være parker, idrettsanlegg, industriområder eller naturlige hindringer som elver eller dyrkbare områder. Husklynger som naturlig hører med til tettstedet tas med inntil en avstand på 400 meter fra tettstedskjernen.*
- b) *Med beredskapsstyrke menes det totale antall personell som inngår i brann- og redningsvesenets beredskap.*
- c) *Med innsatsstyrke menes personellet som utkalles til innsats ved branner, ulykker eller andre hendelser.*
- d) *Med risiko menes hvor sannsynlig det er at uønskede hendelser kan komme til å inntreffe, konsekvensene av disse og usikkerheten knyttet til disse vurderingene.*
- e) *Med trippelvarsling menes at de andre nødetatene varsles til samme hendelse, når det er behov for samtidig innsats fra flere nødetater.*

Merknader:

Ingen merknader til bestemmelsen.

§ 4 Rapportering og registrering

Brann- og redningsvesenet og nødmeldesentralen skal før 1. februar hvert år rapportere til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap om egen virksomhet foregående år. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap fastsetter hva det skal rapporteres på.

Kommunen skal registrere relevante ressurser i et felles nasjonalt ressursregister slik at dette til enhver tid er oppdatert.

Brann- og redningsvesenet skal rapportere alle hendelser til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap gjennom det nasjonale verktøyet for hendelsesrapportering.

Merknader:

Plikten til å gi en årlig melding om brannvernet videreføres i første ledd. Innholdsmessig er plikten tilpasset dagens praksis. Datoen for rapportering er endret for å rekke frister for videre rapportering til Statistisk sentralbyrå.

Med bestemmelsens andre ledd er det foreslått å forskriftsfeste en plikt for kommunene om å registrere og oppdatere informasjon om ressursene sine i et felles nasjonalt ressursregister. Med "et felles nasjonalt ressursregister" menes ressursregisteret utviklet av BarentsWatch. Det vises til rapporten "Forutsetninger for fremtidig drift av Felles ressursregister" fra BarentsWatch den 27.05.16, og til mandat for BarentsWatch fastsatt av Samferdselsdepartementet 21.12.16. BarentsWatch arbeider med prosjektet Felles ressursregister som omfatter norske hav- og kystområder, og norske landområder i den grad dette er i norske myndigheters interesse. Bakgrunnen for opprettelsen av Felles ressursregister er blant annet at Gjørø-kommisjonen i sin rapport påpekte at politiet i sin aksjon ikke hadde fullgod oversikt over tilgjengelige ressurser som kunne vært satt inn ved Utøya (NOU 2012: 14 s. 134).

Nødetatene har uttrykt et behov for å ha oversikt over alt av lett tilgjengelige ressurser som kan benyttes ved en innsats. I dag fører hver etat egne oversikter over tilgjengelige ressurser i eksempelvis regneark, Word-dokument eller lignende. Det er ingen kommunikasjon mellom disse "registrene", og dermed i svært liten grad noen utveksling av søkbar informasjon mellom etatene. Dette utgjør også et betydelig dobbeltarbeid.

I vurderingen av å foreslå en forskriftsfestet plikt til kommunene er det lagt avgjørende vekt på at formålet med et Felles ressursregister er å gi viktig informasjon til nødetatene til å kunne finne, velge ut og alarmere de nærmeste og beste ressursene under en hendelse. Felles ressursregister kan også bidra til å understøtte samvirke mellom nødetatene og bli et nyttig verktøy i beredskapsplanleggingen. I tillegg til å hjelpe nødetatene med å finne ressurser, vil dette tiltaket også komme nødstilte til gode.

For informasjon om hvilke ressurser det er aktuelt å registrere i registeret, og praktisk informasjon om hvordan dette gjøres, vises det til BarnetsWatch. Det er foreslått i bestemmelsen å legge plikten til "kommunen". Kommunene står da fritt til å vurdere hvem som skal utføre oppgaven innenfor sin virksomhet. Nødmeldesentralene kan være et eksempel.

§ 5 Dokumentasjon

Kommunen skal dokumentere at alle kravene i forskriften er oppfylt, og hvilke andre oppgaver kommunen har lagt til brann- og redningsvesenet, jf. brann- og eksplosjonsvernloven § 11 andre ledd.

Merknader:

Bestemmelsen krever at kommunene skal dokumentere at alle kravene i forskriften er oppfylte. Bestemmelsen må også sees i sammenheng med de enkelte bestemmelsene i forslaget, eksempelvis §§ 27 siste ledd og 28 hvor det ved øvelser og evalueringer etter hendelser i tillegg stilles nærmere krav om hva dokumentasjonen skal inneholde.

§ 6 Samarbeid

Brann- og redningsvesenet skal søke samarbeid med andre brann- og redningsvesen, politiet, helsetjenesten, Sivilforsvaret og andre samvirkeaktører med sikte på en best mulig tjeneste for innbyggerne.

Merknader:

Andre relevante samvirkeaktører kan være statlige, kommunale, frivillige organisasjoner eller andre beredskapsaktører, eksempelvis Direktoratet for byggkvalitet, Riksantikvaren, ulike sektorer innenfor helsetjenesten, politi, Hovedredningsentralen, Arbeidstilsynet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Forsvaret, Kystverket, Klima- og forurensningsdirektoratet, Fylkesmannen, kommunen, NAKs flytjeneste, Redningsselskapet, industrivern etc.

3.9.2. [Kapittel 2 – Analyser, planer og ledelse](#)

§ 7 Grunnlag for organisering, bemanning og utrustning

Kommunen skal organisere, bemanne og utruste brann- og redningsvesenet på bakgrunn av:

- a) risiko- og sårbarhetsanalyse,*
- b) forebyggendeanalyse og*
- c) beredskapsanalyse.*

Brann- og redningsvesenet skal sørge for at relevante aktører inviteres med i arbeidet med utarbeidelsen av analysene. Analysene skal være oppdaterte.

Merknader:

De tre analysene skal til sammen danne grunnlaget for å organisere, bemanne og utruste brann- og redningsvesenet.

I risiko- og sårbarhetsanalysen (ros-analysen) avdekkes hvilke uønskede hendelser som kan inntreffe i ansvarsområdet gjennom å kartlegge risiko og sårbarheter. Ros-analysen gir svar på hva som kan gå galt og hvor det kan gå galt.

Hvordan den kartlagte risikoen skal håndteres, følges opp gjennom en forebyggendeanalyse og en beredskapsanalyse.

Kravene til analyse er foreslått innført for å få bedre kvalitet på ros-analysen i brann- og redningsvesenet, og for å få frem en bevisst sammenheng mellom uønskede hendelser og hvordan brann- og redningsvesenet er organisert, utrustet og bemannet på det forebyggende og det beredskapsmessige området.

§ 8 Risiko- og sårbarhetsanalyse

Brann- og redningsvesenet skal identifisere mål og rammer for organiseringen, bemanningen og utrustningen, og på bakgrunn av dette utarbeide en risiko- og sårbarhetsanalyse. Risiko- og sårbarhetsanalysen er en kartlegging og vurdering av sannsynligheten for og konsekvensen av uønskede hendelser. Risiko- og sårbarhetsanalysen skal også som et minimum omfatte:

- a) eksisterende og fremtidig risiko- og sårbarhet i ansvarsområdet*
- b) risiko og sårbarhet utenfor ansvarsområde som kan ha betydning for brann- og redningsvesenet*
- c) hvordan ulik risiko- og sårbarhet kan påvirke hverandre.*
- d) brann- og redningsvesenets evne til å opprettholde sin virksomhet når det utsettes for en uønsket hendelse, og evnen til å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet.*

Brann- og redningsvesenets risiko- og sårbarhetsanalyse skal være samordnet med kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse, jf. sivilbeskyttelsesloven § 14.

Merknader:

Bestemmelsen utfyller dagens krav til ros-analyse. Kortfattede plikter følger av forslaget til ny forskrift, mens brann- og redningsvesenenes ønske om hjelp til metode må følge av en veiledning eller lignende.

Identifisering av mål og rammer for organiseringen, utrustningen og bemanningen av forebyggende og beredskap i brann- og redningsvesenet, innebærer å ta utgangspunkt i krav som følger av lover og forskrifter, veiledninger og lignende og eventuelle egne krav eller ambisjoner som kommunen har til brann- og redningsvesenet. Identifiseringen av mål og rammer er nødvendig for å få en god ros-analyse.

Minimumskravene til ros-analysen er i tråd med forskrift om kommunal beredskapsplikt der det stilles krav om en helhetlig (sektorovergripende) ros-analyse til kommunen i § 2. Systematikken i det kommunale systemet er således gjenkjennelig, her bare på et sektornivå relatert til brann- og redningsvesenet.

§ 9 Forebyggendeanalyse

Brann- og redningsvesenet skal analysere hvilke personell og kompetanse som er nødvendig for et tilfredsstillende forebyggende arbeid på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen i denne forskriftens § 8 og oppgavene i brann- og eksplosjonsvernloven § 11 med tilhørende forskrifter.

Brann- og redningsvesenets brannforebyggende arbeid etter forskrift om brannforebygging skal utføres med minst ett årsverk per 10 000 innbyggere i ansvarsområdet. Antall årsverk skal være proporsjonalt med antall innbyggere. Dette gjelder også i ansvarsområder med færre enn 10 000 innbyggere. Bemanning av leder for forebyggende arbeid jf. denne forskriftens § 12, feiing etter forskrift om brannforebygging § 17 og tilsyn etter forskrift om håndtering av farlig stoff, kommer i tillegg. Andre forebyggende oppgaver krever ytterligere ressurser.

Merknader:

Oppgaver brann- og redningsvesen skal utføre følger av brann- og eksplosjonsvernloven § 11. Flere av oppgavene er det gitt utfyllende bestemmelser til i forskrifter.

Hvordan kommunen skal utføre det brannforebyggende arbeidet følger av forskrift om brannforebygging §§ 14-20. Hvilken bemanning (personell og kompetanse) som er nødvendig for dette arbeidet følger av kravet til forebyggendeanalyse som foreslås i denne bestemmelsen. Bemanning for å utføre oppgaver av forebyggende art som ikke er brannrelatert, er tatt med ved å henvise til risiko- og sårbarhetsanalysen i § 8. I tillegg må det bemannes i henhold til oppgavene som følger av forskrift om håndtering av farlig stoff § 23, forskrift om håndtering av sivil håndtering av eksplosjonsfarlige stoffer § 21 og forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff kapittel 7 og 9. I forebyggendeanalysen må brann- og redningsvesenet vurdere hva som vil være et "tilfredsstillende forebyggende arbeid" for å dekke oppgavene det skal bemannes for. Tilfredsstillende forebyggende arbeid skal bidra til å redusere risiko ved hjelp av forebyggende tiltak.

Andre ledd oppstiller minimumskrav til bemanningen som en nedre skranke for analysen i første ledd. Det er inntatt noen detaljer i minimumskravene slik at bestemmelsen blir i tråd med praksis i tolkningen av gjeldende § 3-2. Dette innebærer at antall årsverk skal beregnes proporsjonalt ved å dividere antall innbyggere på 10 000 i brann- og redningsvesenets ansvarsområde, og at et lavere innbyggertall betyr forholdsmessig lavere andel krav til andel årsverk i deltidsstilling.

§ 10 Beredskapsanalyse

Brann- og redningsvesenet skal utarbeide en beredskapsanalyse på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og forebyggendeanalysen. Beredskapsanalysen skal angi hvilke uønskede hendelser det skal etableres beredskap for, og vurderingene som ligger til grunn for organiseringen, utrustningen og bemanningen av brann- og redningsvesenet. Beredskapsanalysen skal identifisere hvilke ressurser som er nødvendig for en tilfredsstillende håndtering av hendelsene.

Vurderingen av antall personer i beredskapsstyrken, vaktberedskapen, antall vaktlag og lokaliseringen av beredskapsstyrken skal omfatte:

- a) risikoen i ansvarsområdet*
- b) kravet til utrykningstid*
- c) oppmøtetiden for personellet som skal møte for førsteinnsats og videre innsats og*
- d) samarbeid med andre brann- og redningsvesen.*

Merknader:

Bakgrunnen for kravet til beredskapsanalyse er at DSB erfarer at det er vanskelig å se sammenhengen mellom ros-analysen og organiseringen, bemanningen og utrustningen av brann- og redningsvesenet.

DSB har i arbeidet med kravene til beredskapsanalyse sett hen til metodikk fra Høgskolen på Vestlandet.

Beredskapsanalysen har som mål å håndtere restrisikoen når de forebyggende kravene er oppfylte. Beredskapsanalysen er en systematisk fremgangsmåte som har til hensikt å sikre at brann- og redningsvesenet skal håndtere utvalgte uønskede hendelser og trusler ved å stille konkrete krav til beredskapen.

Beredskapsanalysen har grovt sett som formål å:

1. Fastsette hvilken ambisjon kommunen skal ha for sin beredskap ved å angi hvilke uønskede hendelser det skal etableres beredskap for å kunne håndtere og så sette krav til respons på og håndtering av de valgte hendelsene.
2. Identifisere hvilke ressurser (utstyr, personell, kompetanse o.l.) som er nødvendig for å kunne respondere tilfredsstillende og håndtere hendelsene slik man ønsker, jf. punkt. 1.

Bestemmelsens andre ledd fastsetter krav fra a) – d) som minimum må vurderes i beredskapsanalysen i forbindelse med antall personer i beredskapsstyrken, vaktberedskapen, antall vaktlag og lokalisering av brannstasjoner.

§ 11 Planverk

Risiko- og sårbarhetsanalysen, forebyggendeanalysen og beredskapsanalysen skal følges opp med nødvendig planverk for å sikre god håndtering av bestemte typer hendelser og viktige risikoobjekter. Brann- og redningsvesenet skal også følge opp analysene med en plan for å sikre at personellet har nødvendig kompetanse.

Planene skal iverksettes, evalueres og ved behov endres i henhold til erfaringer.

Merknader:

I denne bestemmelsen ligger krav til planverk for strategisk og taktisk innsats som for eksempel beredskapsplan, objektplan, standard operasjonelle rutiner og lignende.

§ 12 Ledelse av brann- og redningsvesenet

Brann- og redningsvesenet skal som et minimum ledes av tre kvalifiserte personer i hele stillinger, hvorav én leder brann- og redningsvesenet, én leder forebyggendearbeidet og én leder beredskapsarbeidet. Flere kommuner bør samarbeide om å oppfylle kravene til lederstillingene.

Lederen av brann- og redningsvesenet skal ha en stedfortreder.

Merknader:

Det følger av bestemmelsen at alle brann- og redningsvesen skal ledes av en kvalifisert person i hel stilling. Lederfunksjonene innen forebygging og beredskap skal også være heltidsstillinger uavhengig av innbyggertallet, i likhet med stillingen til leder av brann- og redningsvesenet.

Det er ikke ønskelig at alle brann- og redningsvesenene skal oppbemanne med heltids stillinger i hver kommune, men at det samarbeides på tvers av kommunegrenser. DSB ser ikke at det foreligger særlige grunner for at noen brann- og redningsvesen skal måtte fravike fra et slikt krav, og DSB har i denne sammenheng sett hen til hvordan eksisterende store brann- og redningsvesen vurderer lange avstander og ulik risiko i ansvarsområdet.

Ledere på heltid vil i større grad være forberedt på å koordinere arbeid med brann- og redning når ulykken inntreffer, og de har bedre muligheter til å legge planer og koordinere forebyggende tiltak og øvelser på tvers av kommunegrenser. Dette vil styrke kvaliteten til brann- og redningsvesenet. Stillingskravet vil også bidra til at de ansatte får bedre ledere, som kan gi bedre oppfølging av de ansatte.

DSB presiserer for ordens skyld at kravet til heltidsledelse ikke endrer kravet til innsatstid (som i forslaget til ny forskrift er endret til å hete "utrykningstid"). Brannstasjonene vil heller ikke bli flyttet som følge av et krav om ledelse på heltid.

§ 13 Ledelse under innsats

Brann- og redningsvesenet skal ha eller være omfattet av en vaktberedskap slik at myndigheten til lederen av brann- og redningsvesenet ivaretas under innsats.

Lederen av brann- og redningsvesenet eller de som inngår i vaktberedskapen skal lede brann- og redningsvesenet under innsats. Utrykningsleder skal lede brann- og redningsvesenet under innsats dersom leder av brann- og redningsvesenet eller de som inngår i vaktberedskapen ikke er tilgjengelige.

Under innsats skal brann- og redningsvesenet organiseres og ledes etter et nasjonalt enhetlig ledelsessystem for brann- og redningsvesenene.

Brann- og redningsvesenet skal under og etter innsats gi informasjon til nødmeldesentralen slik at enhver innsats blir tilfredsstillende dokumentert, jf. § 33.

Merknader:

Alle brann- og redningsvesen skal være omfattet av en vaktberedskap som beskrevet i første ledd. Denne vaktberedskapen er det som i gjeldende regelverk er beskrevet som overordnet vakt, jf. § 5-6.

Dagens krav til overordnet vakt inntreer når kommunen eller brannvernregionen har tettsteder med mer enn 2 000 innbyggere. Dette innbyggertallet er fjernet i forslag til ny forskrift, da det er viktig at også små brann- og redningsvesen er dekket av en slik vaktberedskap. Store hendelser kan skje hvor som helst. Ethvert brann- og redningsvesen bør ha en lederstøtteordning i forbindelse med håndtering av store eller kompliserte hendelser.

I forskriftsarbeidet har det kommet innspill om at vaktberedskapen bør dekke en region med minst 10 000 innbyggere for å få tilstrekkelig erfaringsgrunnlag. En grense for innbyggertall er imidlertid ikke satt, fordi det er store variasjoner i Norge utfra geografi, antall hendelser og nærhet til innbyggere.

Leder av brann- og redningsvesenet bør involveres i vaktberedskapen, men dette er ikke et absolutt krav da det legges til rette for at vaktberedskapen kan dekke flere brann- og redningsvesen.

Andre og fjerde ledd viderefører i stor grad dagens krav til overordnet innsatsledelse, jf. § 4-10.

I tredje ledd er det inntatt et krav om å organisere og lede innsatser etter et nasjonalt enhetlig ledelsessystem (ELS). Behovet for et enhetlig ledelsessystem for å håndtere større, langvarige og/eller komplekse innsatser er godt dokumentert og begrunnet fra år 2000 og frem til 2011 da veileder om enhetlig ledelsessystem (ELS) ble publisert.

ELS brukes selv om det ikke er en stor hendelse. Alle hendelser skal håndteres etter samme gjenkjennbare modell, der organisasjonen utvides ved å sette inn mer ressurser etter hvert som kompleksiteten øker.

ELS gjør at alle brann- og redningsvesen har én modell å forholde seg til og jobber likt. Samarbeidet og samvirke vil bli enklere og bidra til en mer effektiv håndtering.

Plikten i bestemmelsens siste ledd må sees i sammenheng med nødmeldesentralens loggføringskrav i § 33. For å ivareta loggføringskravet i § 33 er nødmeldesentralen avhengig av at brann- og redningsvesenet under og etter innsats gir informasjon til nødmeldesentralen. En tilfredsstillende dokumentasjon av innsatsene vil også komme brann- og redningsvesenet til gode i forhold til etterprøvbarehet, og i forbindelse med evaluering og læring etter hendelser.

3.9.3. Kapittel 3 – Beredskap

§ 14 Beredskapsstyrken

Brann- og redningsvesenet skal ha en beredskapsstyrke i henhold til beredskapsanalysen, jf. § 10. Brann- og redningsvesenets beredskapsstyrke skal bemannes med minst 16 personer, der minst fire skal være kvalifiserte som utrykningsledere. Antall personer i beredskapsstyrken kan fravikes med grunnlag i beredskapsanalysen, jf. § 10.

Merknader:

Grunnkravet om en beredskapsstyrke på minst 16 personer er videreført fra gjeldende forskrift, jf. § 5-1. Det nye i forslaget er at det er mulig å fravike dette antallet med grunnlag i

beredskapsanalysen, men det er listet opp noen temaer som må inngå i vurderingene i beredskapsanalysen, jf. § 10 andre ledd.

Det kan eksempelvis være rett med færre enn 16 personer dersom det er lite risiko i ansvarsområdet, personene i beredskapsstyrken møter opp (de er ikke pendlere), det foreligger alarmeringsrutiner som sikrer at det kommer personell fra et annet brann- og redningsvesen og kravene til utrykningstid overholdes. Det motsatte vil eksempelvis være tilfellet, at det må være flere enn 16 personer, dersom brann- og redningsvesenet skal være sikret oppmøte av personell for første innsats og videre innsats der det er for langt til nærmeste nabobrannvesen.

§ 15 Lokalisering av beredskapsstyrken

Brann- og redningsvesenets beredskapsstyrke for håndtering av branner og andre ulykker skal med grunnlag i beredskapsanalysen lokaliseres slik at den dekker tettsted der dette finnes. Beredskapsstyrken kan dekke flere tettsteder.

Merknader:

Bestemmelsen endrer utgangspunktet for lokalisering av beredskapsstyrken i forhold til dagens bestemmelse der beredskapen skal legges til et tettsted der slikt finnes, jf. § 5-1

Praksis har vist at en strategisk plassering av en brannstasjon kan være ved en motorvei utenfor et tettsted fordi beredskapsstyrken eksempelvis skal dekke flere tettsteder eller viktig industri. Kravet til at beredskapsstyrken skal dekke tettsteder er nødvendig fordi statistikk viser at det er en nær sammenheng mellom antall innbyggere og antall hendelser. Plassering av beredskapsstyrken må inngå i beredskapsanalysen slik at det sikres en systematisk fremgangsmåte av viktige elementer i vurderingen som blant annet utrykningstid, avstand til risikoobjekter eller risikoområder, rekruttering og oppmøtetid for personell.

§ 16 Vaktlag

Et vaktlag skal bestå av minst én utrykningsleder og tre brannkonstabler. Brann- og redningsvesenet kan ha en fleksibel bruk av de som er på vakt ut fra hendelsestyper, men samlet vaktlag skal være på hendelsesstedet innenfor kravet til utrykningstid.

Vaktlaget skal styrkes med ytterligere mannskap dersom

- a) høyderedskap er forutsatt som rømningsvei etter plan- og bygningsloven*
- b) kommunen har vedtatt tankbil som erstatning for tilrettelagt slokkevannsforsyning, jf. forskrift om brannforebygging § 21.*

Merknader:

Et vaktlaget må ikke være samlet til enhver tid. Dette følger også av gjeldende forskrift, men det er ikke veldig synlig eller tydelig. Forslag til ny bestemmelse tydeliggjør muligheten for utrykning med færre enn fire personer.

Bestemmelsen vil gi en bedre utnyttelse av personellet på vakt da mange oppdrag er av en slik karakter at det ikke kreves et helt vaktlag for å løse det.

Meldingene som kommer inn på nødmeldesentralen må risikovurderes opp mot hendelsens art. Alarmorganiseringen vil da styre hvor mange av personellet som rykker ut.

Utrykning med eksempelvis to personer skal være et supplement til dagens ordning. Dette innebærer ikke at vaktlaget skal kunne bestå av bare to personer. Det legges i likhet med dagens forskrift til grunn at vaktlaget (det vil si én utrykningsleder og tre brannkonstabler med eventuelt ytterligere mannskap til høyderedskap og/eller tankbil) skal kunne håndtere en liten brann eller ulykke.

En fleksibel bruk av de som er på vakt innebærer ikke et krav om at det må være to personer for å løse et oppdrag. Oppdragets art vil avgjøre om det eksempelvis er rett med én, to eller tre av innsatspersonellet for å løse oppdraget.

Bestemmelsen regulerer ikke noe om kjøretøy. Brann- og redningsvesenet står fritt til å vurdere hvilket kjøretøy som skal brukes. Lokale løsninger skal fremgå av beredskapsanalysen der vurderingene vil vise hvordan leder av brann- og redningsvesenet utnytter fleksibiliteten som ligger i forskriften.

Ytterligere mannskaper er i noen tilfeller påkrevd for å betjene høyderedskap og/eller tankbil. Disse vil da være en del av vaktlaget. Som følge av dette er begrepet "støttestyrke" fjernet. Dagens krav til beredskap for høyderedskap og tankbil etter §§ 5-2 og 5-5 følger av dette forskriftsforslaget §§ 16 og 19 sjette ledd.

§ 17 Antall vaktlag

I tettsted med 3 000 til 50 000 innbyggere skal det være minst ett vaktlag.

I tettsted med 50 000 til 100 000 innbyggere skal det være minst to vaktlag.

I tettsteder over 100 000 innbyggere skal det være minst tre vaktlag.

Deretter skal beredskapen økes med ett vaktlag for hver 70 000 innbygger. Antall vaktlag etter 170 000 innbyggere kan fravikes med grunnlag i risiko- og sårbarhetsanalysen, forebyggendeanalysen og beredskapsanalysen, jf. §§ 8, 9 og 10.

Merknader:

Første, andre og tredje ledd der antall vaktlag knyttes til konkrete innbyggertall er en videreføring av dagens forskrift. Kravet til et nytt vaktlag for hver 70.000 innbyggere videreføres som et grunnkrav, men dette kan fravikes med grunnlag i risiko- og sårbarhetsanalysen, forebyggendeanalysen og beredskapsanalysen. I analysene vil det være naturlig å se forebyggende tiltak og risiko i et større område sammen med ressurser som også kan være tilgjengelige fra nabobrannvesen.

§ 18 Reservestyrker

Brann- og redningsvesenet skal alene eller i samarbeid med andre brann- og redningsvesen sørge for reservestyrker dersom tilstrekkelige personellressurser for de innsatssituasjoner som kan forventes ikke oppnås med egne beredskapsstyrker. Dette vil for eksempel gjelde i områder hvor det er betydelig fare for brann i skog. Behov for

reservestyrker skal fremgå av beredskapsanalysen, jf. § 10. Reservestyrken skal øves for aktuelle oppgaver.

Merknader:

I dagens forskrift er det to bestemmelser om reservestyrker i henholdsvis §§ 4-3 og 4-12. Det foreslås at disse bestemmelsene slås sammen til én bestemmelse. Det vil være brann- og redningsvesenets beredskapsanalyse som skal identifisere hvilke reservestyrker som er nødvendig for å kunne respondere tilfredsstillende, og håndtere hendelser som fremkommer i risiko- og sårbarhetsanalysen der det forventes en innsats fra brann- og redningsvesen. Kravet til reservestyrker må sees i sammenheng med blant annet brann- og eksplosjonsvernloven § 15 (1), hvor det fremgår at kommunene har en plikt til å samarbeide om lokale og regionale løsninger med sikte på en best mulig utnyttelse av samlede ressurser.

Noe av bakgrunnen for at det foreslås å videreføre et krav til reservestyrker er at DSB og Skogbrannutvalget mener at det fortsatt er et behov for en slik bestemmelse, og dette med henvisning til blant annet erfaringene fra Frolandsbrannen i 2008, hvor fullt ressurspådrag i en tidlig fase var ett av punktene som ble fremhevet.

§ 19 Vaktberedskap

Brann- og redningsvesenets beredskapsstyrke skal være organisert i en vaktberedskap ut fra antall innbyggere i det største tettstedet i ansvarsområdet.

I tettsteder med inntil 3 000 innbyggere skal beredskapen minst organiseres av deltidspersonell uten kontinuerlig vaktberedskap. Til tider hvor det ikke kan forventes tilstrekkelig oppmøte ved hendelser skal det opprettes kontinuerlig vaktberedskap.

I tettsteder med 3 000 til 8 000 innbyggere skal beredskapen minst være organisert i vaktlag bestående av deltidspersonell med kontinuerlig vaktberedskap.

I tettsteder med 8 000 til 20 000 innbyggere skal beredskapen minst være organisert i vaktlag bestående av heltidspersonell med vaktberedskap innenfor ordinær arbeidstid. Utenfor ordinær arbeidstid kan beredskapen organiseres i vaktlag bestående av deltidspersonell med kontinuerlig vaktberedskap.

I tettsteder med mer enn 20 000 innbyggere skal beredskapen være organisert i vaktlag av heltidspersonell med kontinuerlig vaktberedskap.

Personell på vaktlaget for høyderedskap og tankbil må ha samme vaktberedskap som vaktlaget for øvrig dersom det er krav til ytterligere mannskap etter § 16.

Brann- og redningsvesenet skal uavhengig av kravet til vaktberedskap sikre innsats i hele ansvarsområdet, og må ha tilstrekkelige beredskap etter risiko- og sårbarhetsanalysen, beredskapsanalysen og kravet til utrykningstid.

Merknader:

Kravene til innbyggertall for de ulike vaktordningene videreføres i forslag til ny forskrift.

Organiseringen av vaktberedskap som fremkommer av første og siste ledd er en presisering av gjeldende forskrift og dagens praksis. Ansvarsområdet vil være de kommunale eller interkommunale grensene for det enkelte brann- og redningsvesen.

§ 20 Særskilt risiko

Brann- og redningsvesenet skal innføre høyere beredskap i situasjoner hvor risikoen for brann og andre ulykker etter brann- og eksplosjonsvernloven § 11 første ledd bokstav f, er vesentlig større enn normalt.

Merknader:

Bestemmelsen er en videreføring av dagens § 4-11, men med et forslag om å utvide bestemmelsens anvendelsesområde til også å omfatte vesentlig større risiko for "andre ulykker". Forslaget gir et bedre samsvar med brann- og redningsvesenets plikt etter brann- og eksplosjonsvernloven § 11, om å være innsatstyrke ved brann, og ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunenes risiko- og sårbarhetsanalyse.

§ 21 Utrustning til bruk ved branner og andre ulykker

Brann- og redningsvesenet skal disponere egnet utstyr til å løse sine oppgaver som fremkommer av brann- og eksplosjonsvernloven, risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen.

Brann- og redningsvesenet skal som et minimum ha egnet utstyr til slokke- og redningsinnsats ved branner, trafikkulykker og ulykker i vann. Brann- og redningsvesenet kan inngå avtale med andre om bruk av slikt utstyr.

Merknader:

Bestemmelsens første ledd er i stor grad en videreføring av dagens § 6-1, men nå med en knytning til brann- og eksplosjonsvernloven, risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen. Brann- og redningsvesenets utstyrsbehov vil alltid henge sammen med risiko og sårbarhet som finnes i innsatsområdet der det forventes en innsats fra brann- og redningsvesenet.

Det fremgår av bestemmelsens andre ledd at brann- og redningsvesenet som et minimum må ha egnet utstyr til slokke- og redningsinnsats ved branner, trafikkulykker og ulykker i vann. Utover disse minimumskravene er det behovene som fremkommer gjennom risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen som avgjør omfang og type av utstyr som brann- og redningsvesenet må disponere.

At brann- og redningsvesenet som et minimum må ha egnet utstyr til ulykker i vann er nytt i forslaget. Kravet er ment å omfatte utstyr til overflateredning. Det vises til DSBs rapport "Redningsdykkerberedskap" fra juni 2016 med en definisjon av overflateredning, vanlige prosedyrer for dette og nødvendig utstyr.

Overflateredning er ett av de fire kompetanseområdene som styringsgruppen til Det store brannløftet (Brannløftet)¹⁷ har besluttet å satse på.¹⁸ Brannløftet har hatt et mål om å utruste de brann- og redningsvesen som har søkt om det med overflateredningsutstyr, og samtidig lære opp instruktører innenfor politidistriktene som får i ansvar å lære opp lokale instruktører. Informasjon fra Brannløftet viser at 186 kommuner er tildelt overflateredning "grunnpakke", og 58 kommuner er

---

¹⁷ <http://brannloftet.no/>

¹⁸ <http://brannloftet.no/kompetanseheving/>

tildelt overflateredning "tilleggspakke". Brannløftet har med dette bidratt til at svært mange av brann- og redningsvesenene i Norge allerede er dekket på utstyr og opplæring innenfor overflateredning. Den totale dekningen for landet er sannsynligvis enda høyere da det er grunn til å tro at noen brann- og redningsvesen ikke har søkt Brannløftet om utstyr da de allerede har dette.

Bestemmelsens krav til at brann- og redningsvesenet skal ha egnet utstyr til ulykker i vann er et minimumskrav. Det vil være risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen som vil angi eventuelt behov for beredskap og utstyr utover minimumskravene, herunder et krav til redningsdykkertjeneste.

§ 22 Pålegg om anskaffelse av utstyr

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan gi pålegg om anskaffelse av nødvendig utstyr til bruk ved branner og andre ulykker.

Merknader:

Bestemmelsen er i stor grad en videreføring av dagens § 6-5. Virkeområdet for dagens bestemmelse er "akutt forurensning og andre ulykker". I forslaget er dette endret til "utstyr til bruk ved branner og andre ulykker". Forslaget gir et bedre samsvar med brann- og redningsvesenets plikt etter brann- og eksplosjonsvernloven § 11 om å være innsatsstyrke ved brann, og ved andre akutte ulykker der det er bestemt med grunnlag i kommunenes risiko- og sårbarhetsanalyse.

Nødvendig beredskapsutstyr til akutt forurensning er ivaretatt i nytt forslag til forurensningsforskriften § 18A-5. Det er tilstrekkelig at forurensningsforskriften stiller minimumskrav til "nødvendig beredskapsutstyr" for tilfeller av akutt forurensning.

Bestemmelsen er ment å fungere som en "sikkerhetsventil" for DSB til å pålegge en kommune å anskaffe nødvendig utstyr, dersom en kommune ikke har anskaffet nødvendig utstyr på bakgrunn av relevante analyser og/eller på bakgrunn av minimumskravene i forskriften.

3.9.4. Kapittel 4 – Tidskrav og utkalling av nærmeste ressurs

§ 23 Responstid

Responstid er tiden det tar fra nødmeldesentralen besvarer melding om en hendelse til brann- og redningsvesenet er på hendelsesstedet. Responstiden skal være så kort som mulig innenfor brann- og redningsvesenets ansvarsområde.

Merknader:

Det foreslås et responstidskrav som innebærer at det stilles krav til den totale tidsbruken fra nødmeldesentralen besvarer melding om en hendelse og til brann- og redningsvesenet er på hendelsesstedet. I dagens forskrift er det et tidskrav fra innsatsstyrken er alarmert og til den er i arbeid på skadestedet, jf. §§ 4-8 jf. 1-4. Ved å fastsette et tidskrav fra innringer får kontakt med nødmeldesentralen og til brann- og redningsvesenet er fremme på hendelsesstedet, vil det kunne sikres og måles at den nødstilte får raskest mulig hjelp.

Det foreslås ikke å medregne svartiden i kravet til responstid. Svartiden regnes som tiden det tar fra telefonen begynner å ringe på nødmeldesentralen og til operatør svarer. Bakgrunnen for at det ikke foreslås å inkludere svartiden i responstiden er at det med dagens kontrollromsløsninger ikke er mulig å kontrollere hvorvidt et eventuelt krav om svartid oppfylles på en god og effektiv måte.

Da brann- og redningsvesenet og nødmeldesentralene er separate juridiske enheter flere steder, er det hensiktsmessig at det stilles separate tidskrav til henholdsvis nødmeldesentralen og brann- og redningsvesenet. Bakgrunnen er at brann- og redningsvesenet og nødmeldesentralen skal kunne måle egen organisasjons etterlevelse av tidskravet. RISE Fire Research har også anbefalt at kravet til maksimum tidsbruk for henholdsvis nødmeldesentralen og brann- og redningsvesenet bør behandles separat.¹⁹

På bakgrunn av dette er det foreslått at responstiden skal "være så kort som mulig". Kravet til "så kort som mulig" må sees i sammenheng med nødmeldesentralens krav til alarmbehandlingstid, og brann- og redningsvesenets krav til utrykningstid.

Innføringen av et krav til responstid er i tråd med et ønske om å harmonisere begrepsbruken mellom nødetatene. Politidirektoratet innførte krav til responstid for politiet i 2015.²⁰ For helse fremkommer det i NOU 2015: 17, et forslag om at responstidskrav for de ulike tjenestene inngår i et helhetlig kvalitetsindikatorsett, ikke som et krav i forskrift.

§ 24 Alarmbehandlingstid

Alarmbehandlingstiden er tiden det tar fra nødmeldesentralen besvarer melding om en hendelse til innsatsstyrken er alarmert. Alarmbehandlingstiden skal normalt ikke overstige 90 sekunder.

Merknader:

Det foreslås et krav til at alarmbehandlingstiden på nødmeldesentralen normalt ikke skal overstige 90 sekunder. Forslaget innebærer altså ikke et absolutt tidskrav. Bakgrunnen for dette er at et absolutt tidskrav kan bidra til en dårligere intervjuhåndtering på nødmeldesentralene og flere unødige utrykninger. I tillegg er det forhold ved enkelte nødmeldinger som ikke kan lastes operatøren. Eksempler kan være språkproblemer, stress hos innringer, ukjent adresse osv. Verken AMK-sentralene eller politiets operasjonssentraler har et absolutt tidskrav, og dette anbefales heller ikke for nødmeldesentralene til brann- og redningsvesenet.

I forslaget til revidert forskrift er det et ønske om å stramme til tidskravet til nødmeldesentralen, men samtidig ta høyde for ulikheten og kompleksiteten i nødmeldingene. Et krav om 90 sekunders normalbehandlingstid for nødmeldinger vil kunne virke motiverende for nødmeldesentralene, og kan være med på å bidra til raskere hjelp til nødstilte. Kravet vil også fungere som et ytelseskrav som nødmeldesentralene kan evaluere mot.

§ 25 Utrykningstid

---

¹⁹ RISE Fire Research "Rapport – Utredning i forbindelse med brannvesenets dimensjonering", RISE-rapport A17 20323:1, 04.05.17, s. 30.

²⁰ Politidirektoratets rapport "Politiets responstid – Resultater første halvår 2014 og fastsatte krav for 2015".

Utrykningstiden er tiden det tar fra innsatstyrken er alarmert til første innsatstyrke er på hendelsesstedet. Utrykningstiden for første innsatsstyrke med minst tre mannskaper og en utrykningsleder skal ikke overstige 10 minutter til brann i:

- a) tettbebyggelse med særlig fare for rask og omfattende brannspredning*
- b) pleieinstitusjoner som krever assistert rømning*
- c) områder med konsentrert og omfattende næringsdrift eller lignende.*

Utrykningstiden kan være lengre dersom det er installert automatisk slokkeanlegg, men utrykningstiden skal uansett ikke overstige 20 minutter.

Utrykningstiden for første innsatsstyrke med minst tre mannskaper og en utrykningsleder skal ikke overstige 20 minutter til brann i tettsteder, og utrykningstiden bør ikke overstige 30 minutter til brann utenfor tettsteder. Ved mindre branner med lav sannsynlighet for spredning, kan første innsatsstyrke være færre enn tre mannskaper og en utrykningsleder.

Merknader:

Det foreslås et krav til utrykningstid som i stor grad er en videreføring av dagens bestemmelse om innsatstid i § 4-8. Tidskravene på 10-, 20- og 30-minutter er de samme som i dagens forskrift. I forslaget har man gått bort fra begrepet "innsatstid" da dette gir assosiasjoner til varigheten på selve innsatsen, og ikke til tiden brann- og redningsvesenet bruker på å komme frem til innsatsstedet. Utrykningstid er et mer presist begrep.

En endring i forslaget er at tidskravet til utrykningstiden avsluttes når brann- og redningsvesenet "er på hendelsesstedet", altså ankomsttidspunktet. Dagens bestemmelse har et tidskrav som avsluttes når brann- og redningsvesenet er "i arbeid" på skadestedet, jf. definisjonen av innsatstid i § 1-4. Erfaringen fra dagens forskriftskrav er at ordene "i arbeid" gir rom for tolkning, og at praksisen i brann- og redningsvesenet varierer på bakgrunn av dette. Noen brann- og redningsvesen praktiserer kravet som at ankomsttidspunktet er når man er "i arbeid", mens andre mener at slangeutlegget må være gjennomført og vannet påkoblet, for at man kan anses å være "i arbeid". Den ulike praktiseringen illustrerer behovet for en tydeligere regel. Ankomsttidspunktet er lettere å måle enn når brann- og redningsvesenet er "i arbeid". DSB legger til grunn at brann- og redningsvesen begynner å arbeide så snart de kommer frem til hendelsesstedet. Å avslutte målingen for utrykningstiden med ankomsttidspunktet er også i overensstemmelse med hvordan det rapporteres til det nasjonale verktøyet for hendelsesrapportering (BRIS). En endring i kravet fra "i arbeid" til "er på hendelsesstedet" medfører at de brann- og redningsvesen som i dag praktiserer tidskravet med slangeutlegg osv. (omtalt som "angrepstid") inkludert, vil få inntil ett minutt lengre tid med forslaget til utrykningstid. Dette kan potensielt gi noen få endringer i brannstasjonsstrukturen, eksempelvis dersom det blir overlappende dekning i et grenseområde.

I dagens forskrift er det akseptert en lengre utrykningstid (fra 10 til 20 minutter) dersom "det er gjennomført tiltak som kompenserer den økte risiko." Det er foreslått en endring i dette i revidert bestemmelse. Det er nå spesifisert at det kun vil være der hvor det er installert automatiske slokkeanlegg at man kan få utvidet utrykningstid fra 10 til 20 minutter.

I bestemmelsens siste ledd gis det en fleksibilitet i bruken av vaktlaget ved mindre branner med lav sannsynlighet for spredning. Formålet er å gi en bedre utnyttelse av personellet på vakt da flere oppdrag er av en slik karakter at det ikke kreves et helt vaktlag for å løse det.

§ 26 Utkalling av nærmeste ressurs

Nødmeldesentralen skal i tidskritiske hendelser ved fare for liv, helse, store miljømessige konsekvenser eller tap av store materielle verdier, utkalle nærmeste relevante ressurs uavhengig av brann- og redningsvesenets ansvarsområde.

Merknader:

Det foreslås et eksplisitt krav til at nødmeldesentralen skal utkalle nærmeste relevante ressurs i tidskritiske hendelser ved fare for liv, helse, store miljømessige konsekvenser eller tap av store materielle verdier. Bakgrunnen for å stille et uttrykkelig krav til dette er å sikre nødstilte hjelp fra den innsatsstyrken som har kortest innsatstid uavhengig av kommunegrenser. Veiledningen til dagens forskrift går langt i å oppstille en "regel" om nødstiltes rett til hjelp fra den innsatsstyrken som har kortest innsatstid. For at dette skal være en reell regel må den imidlertid plasseres på riktig nivå. Brann- og redningsvesenet og nødmeldesentralene jobber stort sett ut fra at dette er en regel i dag, men å gi regelen forskrifts rang vil være med på å gi regelen en større legitimitet, at tvil unngås og den kan være egnet til å gi nødstilte et større fokus. En forskriftsfesting vil også gi større samsvar med brann- og eksplosjonsvernloven § 15 (1), hvor det fremkommer at kommunene har en lovpålagt plikt til å samarbeide om beredskapsmessige oppgaver "med sikte på best mulig utnyttelse av samlede ressurser".

3.9.5. Kapittel 5 – Øvelser og evaluering

§ 27 Øvelseskrav til brann- og redningsvesenet

Brann- og redningsvesenet skal utarbeide og gjennomføre en årlig plan for øvelser på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen. Øvelsene skal varieres i type og omfang slik at hendelsene, som er bestemmende for brann- og redningsvesenets organisering, utrustning og bemanning, blir ivaretatt over tid.

Øvelsene skal bidra til at personellet får nødvendig kompetanse til å fylle sine oppgaver og funksjoner, slik at personellet kan bli kjent med og øvet i beredskapsorganiseringen og bruken av utstyret.

Brann- og redningsvesenet skal sørge for at personellet gjennomfører fellesøvelser med øvrige nødetater og andre samvirkeaktører. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan bestemme at brann- og redningsvesenet skal gjennomføre bestemte typer fellesøvelser.

Alle øvelsene skal dokumenteres. Dokumentasjonen skal omfatte hva, hvorfor og hvordan det ble øvd, hvem som deltok, evaluering og hvordan eventuelle læringspunkter skal implementeres i brann- og redningsvesenet.

Merknader:

Det foreslås å detaljere øvelseskravet i større grad enn i dagens forskrift. Brann- og redningsvesenet må være forberedt på å håndtere branner og andre akutte ulykker, ofte i samvirke med andre beredskapsaktører. For at brann- og redningsvesenet skal ivareta sitt ansvar best mulig og utvikle en god rolleforståelse, må det gjennomføres realistiske øvelser. Øvelser styrker håndteringsevnen.

Som et ledd i å styrke samvirke er det foreslått en plikt for brann- og redningsvesenet til å sørge for at personellet gjennomfører fellesøvelser med øvrige nødetater og andre samvirkeaktører. Plikten vil være med på å sikre at fellesøvelser blir prioritert. For en beskrivelse av hvilke samvirkeaktører det kan være aktuelt å ha fellesøvelser med vises det til Politiets beredskapssystem del I (PBS) kapittel 5. Som en "sikkerhetsventil" er det foreslått at DSB kan bestemme at brann- og redningsvesenet skal gjennomføre bestemte typer fellesøvelser. Bakgrunnen for dette er at en god krisehåndtering forutsetter at ulike etater samvirker godt og løser oppgaver i fellesskap, tross ulikheter i organisering, faglig tilnærming, ansvar og ulikheter i kultur. Den viktigste forutsetningen for å lykkes er at aktørene har god kunnskap om hverandres roller, ansvar og kapasiteter. For at innsatspersonell fra politi, brann- og redningsvesenet og helsetjenesten skal kunne samhandle i tråd med eksempelvis prosedyren for pågående livstruende vold (PLIVO), kreves det innsats innenfor opplæring, samtrening og felles øvelser.

I forslaget tydeliggjøres dokumentasjonskravet til øvelsene. Erfaringene fra DSBs tilsyn med både store og små brann- og redningsvesen er at det er mange som har avvik på dokumentasjon av øvelser, herunder mål, gjennomføring og evaluering av øvelser. Å tydeliggjøre dokumentasjonskravet synes som et riktig tiltak for å løse disse utfordringene.

I forslaget til ny øvelsesbestemmelse følger det at øvelsene skal bidra til at personellet får nødvendig kompetanse til å fylle sine funksjoner. I dette ligger at også ledelsesnivået i brann- og redningsvesenet må øves. Lederøvelser har vært fraværende hos mange av brann- og redningsvesen som DSB har ført tilsyn med.

§ 28 Evaluering etter hendelser

Dokumentasjonen av evalueringene av hendelser, jf. brann- og eksplosjonsvernloven §§ 9 andre ledd og 10 første ledd, skal inneholde hvordan læringspunkter skal implementeres i brann- og redningsvesenet.

Merknader:

Til forskjell fra § 27 (4) som stiller krav til dokumentasjon om læringspunkter etter *øvelser*, stiller denne bestemmelsen krav til dokumentasjon om læringspunkter etter *hendelser*. Ved den siste endringen i brann- og eksplosjonsvernloven den 29. mai 2015 nr. 36, ble det tilføyet et krav i § 9 (2) andre punktum: "*Kommunen skal evaluere hendelser for å sikre kontinuerlig læring og forbedring av det forebyggende og beredskapsmessige arbeidet.*" Etter brann- og eksplosjonsvernloven § 10 (1) skal kommunen dokumentere at denne plikten er oppfylt. I oppfølgingen av dette er det nå foreslått å forskriftsfeste at dokumentasjonen av evaluering etter hendelser også skal inneholde hvordan læringspunkter skal implementeres i brann- og redningsvesenet. Dette som et ledd i å sikre at oppfølgingen av læringspunkter etter hendelser blir prioritert.

3.9.6. Kapittel 6 – Nødnett

§ 29 Kommunikasjon i Nødnett

Kommunen skal sørge for at personell i brann- og redningsvesenet og på nødmeldesentralen er umiddelbart tilgjengelige i Nødnett når det er nødvendig for alarmering, utkalling, innsats eller sikkerhet. Personellet i brann- og redningsvesenet og

nødmeldesentralen skal kommunisere med hverandre, andre brann- og redningsvesen og andre samvirkeaktører i Nødnett.

Kommunen skal sørge for at personell i brann- og redningsvesenet og på nødmeldesentralen følger gjeldende sambandsreglement for bruk av Nødnett.

Merknader:

Personell i brann- og redningsberedskapen, er avhengig av radiokommunikasjon for å kunne gjennomføre en effektiv og sikker innsats i forbindelse med ulykker, kriser og andre hendelser. Nødnett gir nødetatene både mulighet til intern kommunikasjon, og fungerer som et samvirkenett hvor brann- og redningsvesenene kan dele tidskritisk informasjon seg imellom, med nødmeldesentralen og de øvrige nødetatene og andre innsatsressurser (eksempelvis Sivilforsvaret). Overordnet kan det legges til grunn at Nødnett styrker samfunnets sikkerhet og beredskap, effektiviserer nødetatenes arbeid, ivaretar kravet til avlyttingssikkerhet og bedrer koordineringen ved store ulykker. En suksessfaktor for å hente ut potensialet er imidlertid at personell i nød- og beredskapskjeden er tilgjengelig i Nødnett. En forskriftsfestet plikt for kommunene til å sørge for at personell i brann- og redningsberedskapen er umiddelbart tilgjengelig i Nødnett, og kan kommunisere med hverandre og med andre nødetater, vil kunne være med på å sikre dette.

I forslaget oppstilles det en plikt for kommunen til å sørge for at personell i brann- og redningsvesenet og på nødmeldesentralen følger et sambandsreglement for brann- og redningsvesen og øvrige nødetater. Sambandsreglementet skal sikre entydige og enhetlige prosedyrer og rutiner for kommunikasjon ved intern og ekstern samhandling. Formålet med regelen er å sikre at sambandsreglementet følges. Sambandsreglementet for nødetatene består i dag av tre nivåer. Nivå 1 er "Felles sambandsreglement for nødetatene og andre beredskapsbrukere" utgitt av Politidirektoratet. Nivå 2 er et nasjonalt nivå for den enkelte etat, og nivå 3 er regionalt/lokalt for den enkelte etat. Ved å formulere kravet til å følge sambandsreglementene overordnet ivaretas en nødvendig fleksibilitet knyttet til at sambandsreglementene vil oppdateres og utvikles.

3.9.7. Kapittel 7 – Nødmeldesentralen

§ 30 Analyser og bemanning

Nødmeldesentralen skal ha en egen risiko- og sårbarhetsanalyse, beredskapsanalyse og nødvendig planverk tilsvarende kravene til brann- og redningsvesenet i §§ 8, 9 og 10. Organisering og bemanning av nødmeldesentralen skal besluttes på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen.

Bemanningen i operatørrommet på nødmeldesentralen kan likevel aldri være mindre enn to operatører, og hvorav én skal utøve vaktledelse.

Merknader:

Det foreslås et krav til at nødmeldesentralene skal utarbeide en egen risiko- og sårbarhetsanalyse og beredskapsanalyse. Innbyggertallet i en region vil ut fra statistikk og erfaring kunne si noe om omtrentlig oppdragsmengde per år for den enkelte sentral, men dette er ikke tilstrekkelig dokumentasjon til å organisere beredskapen. En fastsettelse av eksempelvis nødvendig bemanning må skje gjennom en risiko- og sårbarhetsanalyse og beredskapsanalyse. En risiko- og sårbarhetsanalyse og beredskapsanalyse vil gi informasjon om hvilke hendelser det kan forventes at

nødmeldesentralen skal kunne håndtere, og vil være et godt grunnlag til å organisere beredskapen ut fra. Et krav til en egen beredskapsanalyse for nødmeldesentralene vil løfte kvaliteten på vurderingene som gjøres.

Selv om det skal være risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen som skal si noe om nødvendig bemanning på nødmeldesentralene, foreslås det likevel at det settes et minimumskrav til at bemanningen aldri kan være under en døgnkontinuerlig to-mannsbetjening. Et minimumskrav til en døgnkontinuerlig to-mannsbetjening vil medføre at nødmeldesentralene som i dag er én-mannsbetjente "løftes" til å bli to-mannsbetjente. Kravet til to-mannsbetjeningen gjelder i "operatørrømmet" på nødmeldesentralen. Dette innebærer at det ikke kan legges opp til ordninger hvor kun én operatør er tilstede i operatørrømmet. For å tilfredsstille kravet må minimum to operatører være tilstede i operatørrømmet til enhver tid.

Det foreslås videre et krav til funksjonen vaktleder på nødmeldesentralen. Som ute i brann- og redningsvesenet er det også viktig at man på nødmeldesentralen har en definert rolle som leder, som har det overordnede ansvaret både i normaldrift og ved innsatser. Det er behov for en funksjon som kan organisere, tilrettelegge, følge opp, evaluere, stå ansvarlig for gjennomføring av øvelser og ta nødvendige beslutninger. I de samlokaliserte sentralene for brann og politi vil behovet for funksjonen vaktleder bli enda mer fremtredende. Behovet for funksjonen vaktleder henger også sammen med at de fleste nye 110-regionene dekker større områder og får flere operatører på vakt.

§ 31 Alarmere og utkalle

Nødmeldesentralen skal alarmere og utkalle tilstrekkelig innsatsstyrke og leder av brann- og redningsvesenet eller den som har leders myndighet.

Merknader:

Bestemmelsen er en videreføring av dagens § 4-6. Dette er en av hovedoppgavene til nødmeldesentralen, og følger også av brann- og eksplosjonsvernloven § 16 (2). Tilføyelsen i forskriften er at plikten til å alarmere og utkalle også omfatter "leder av brann- og redningsvesenet eller den som har leders myndighet."

DSB har mottatt flere innspill om å forskriftsfeste en plikt til at nødmeldesentralene skal ha likt oppdragshåndteringsverktøy. DSB har vurdert dette, men funnet at det er for mange uavklarte problemstillinger knyttet til blant annet eierskap, support og finansiering til at forskriftsfesting er et riktig virkemiddel på det nåværende tidspunkt. For DSB er andre styringsmåter som eierskap og avtaler mer aktuelt å bruke per i dag. Det er likevel ikke utelukket at DSB kan komme tilbake til en eventuell forskriftsfesting av oppdragshåndteringsverktøy på et senere tidspunkt.

§ 32 Trippelvarsle

Ved behov for samtidig innsats fra flere nødetater skal nødmeldesentralen umiddelbart trippelvarsle, og bidra i oppfølgingen av hendelsen med nødvendig informasjonsdeling.

Merknader:

Bestemmelsen gir en utdypning av nødmeldesentralens samordningskrav som følger av brann- og eksplosjonsvernloven § 16 (2). Prinsippet om samordning er ved siden av fagkyndighetsprinsippet, ett av de to hovedprinsippene som den norske ordningen med etatsvise nødmeldesentraler er basert på.²¹ Prinsippet om samordning innebærer at fagsentralen skal sørge for at bistanden samordnes med de andre nødetatene slik at man sikrer god utnyttelse av nødetatenes samlede ressurser. Samordningsbehovet aktualiseres ved hendelser som berører flere etater (trippelvarsling), og når publikum ringer galt nummer. Prosedyren for trippelvarsling følger av sambandsreglementet²² men en forskriftsfesting av plikten til å trippelvarsle vil legitimere plikten i større grad enn i dag. For AMK-sentralene er det også tatt inn en eksplisitt plikt til trippelvarsling i akuttmedisinforskriften²³ § 15 bokstav d.

I DSBs evaluering²⁴ av trippeldrapet på Valdresekspressen ble det anbefalt at det vurderes tiltak som sikrer god flyt av informasjon på tvers av aktørene i oppfølgingen av en trippelvarslingshendelse. Det foreslås derfor også en plikt for nødmeldesentralene til å bidra med nødvendig informasjonsdeling i oppfølgingen av en trippelvarslingshendelse.

§ 33 Loggføre

Nødmeldesentralen skal loggføre viktig kommunikasjon med innringer og innsatsstyrken ved hjelp av lydopptak og hendelseslogg. Nødmeldesentralen skal sørge for at loggføringen er av en slik kvalitet at den er egnet til å rekonstruere og evaluere hendelser.

Merknader:

Erfaringer fra hendelser som terrorangrepene 22. juli 2011, trippeldrapet på Valdresekspressen og vinterbrannene i Lærdal, Flatanger og Frøya, viser at kvaliteten på nødmeldesentralenes loggføring er svært viktig. Nødmeldesentralenes logger er samfunnets "vindu" til hendelser i ettertid, og spiller en sentral rolle i rekonstruksjon av hendelser, og i opplæring og erfaringsdeling. Plikten til loggføring som nå foreslås skal sikre at loggføringen til nødmeldesentralene er av en slik kvalitet at den er egnet til å oppfylle dette formålet. I dag følger "kravet" til loggføring av veiledningen til gjeldende forskrift. En uttrykkelig forskriftsfesting av plikten til loggføring vil være med på å legitimere plikten i større grad enn i dag. I spørreundersøkelsen som DSB gjennomførte hos nødmeldesentralene i forbindelse med forskriftsrevisjonen har flere av nødmeldesentralene vært åpne om at de har et forbedringspotensial på loggføring, og at kravene til loggføringen bør strammes til. Teknologien ligger også til rette for et slikt krav. Et krav til at loggføringen skal være av en slik kvalitet at den er egnet til å rekonstruere hendelsen vil gi nødmeldesentralene et viktig incentiv til å benytte mulighetene som teknologien gir. For AMK-sentralene er det også tatt inn en eksplisitt plikt til å lydopptak til bruk for dokumentasjon og kvalitetssikring av egen virksomhet i akuttmedisinforskriften²⁵ § 15 bokstav j).

Det vises til § 13 (4) hvor det er foreslått en plikt for brann- og redningsvesenet til både under og etter innsats å gi informasjon til nødmeldesentralen slik at enhver innsats blir tilfredsstillende

---

²¹ Forslag til fremtidig organisering av nødmeldetjenesten, rapport fra en interdepartemental arbeidsgruppe (112-rapporten), 15. juni 2009, s. 20.

²² Felles sambandsreglement for nødetatene og andre beredskapsbrukere, Politidirektoratet 2013.

²³ Forskrift 20. mars 2015 nr. 231 om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. (akuttmedisinforskriften).

²⁴ Rapport "Valdresekspressen Evaluering av myndighetenes håndtering av hendelsen november 2013", DSB mars 2014.

²⁵ Forskrift 20. mars 2015 nr. 231 om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste mv. (akuttmedisinforskriften).

dokumentert. Denne plikten til brann- og redningsvesenet vil være med på å sikre at nødmeldesentralene kan ivareta sin plikt om å utarbeide logger som er egnet til å evaluere og rekonstruere hendelser.

§ 34 Reserveløsning

Nødmeldesentralen skal i tilfelle svikt ha reserveløsning for mottak av nødmeldinger, utkalling av mannskaper og trippelvarsling.

Merknader:

Bestemmelsen skal sikre at nødmeldesentralene har reserveløsninger for de viktigste funksjonene som er mottak av nødmelding, utkalling av mannskaper og trippelvarsling. Det er altså ikke et krav til at nødmeldesentralene skal ha reserveløsninger for alle andre funksjoner. Vurderinger knyttet til nødmeldesentralens sårbarhet skal fremkomme i risiko- og sårbarhetsanalysen, og vurderinger knyttet til valg av reserveløsninger skal fremkomme i beredskapsanalysen. Se forslaget til § 30. Det vil altså være nødmeldesentralen selv som må vurdere hva som vil være hensiktsmessige reserveløsninger for sin region. Det finnes alternative løsninger for de tre funksjonene som det nå er foreslått å stille et reserveløsningskrav til, og slik sett skal kravet være overkommelig. Bestemmelsen stiller ikke krav til at reserveløsningene skal være like gode som hovedløsningene.

§ 35 Øvelseskrav til nødmeldesentralen

Nødmeldesentralen skal utarbeide og gjennomføre en plan for øvelser på bakgrunn av risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen.

Nødmeldesentralen skal sørge for at personellet gjennomfører fellesøvelser med øvrige nødetater og andre samvirkeaktører.

Alle øvelsene skal dokumenteres. Dokumentasjonen skal omfatte hva, hvorfor og hvordan det ble øvd, hvem som deltok, evaluering og hvordan eventuelle læringspunkter skal implementeres i nødmeldesentralen.

Merknader:

Som for brann- og redningsvesenet er det også viktig at nødmeldesentralene øver på de oppgaver de kan forventes å bli stilt overfor. I dagens forskrift fremkommer det ikke uttrykkelig at øvelseskravet også omfatter nødmeldesentralene. For å tydeliggjøre viktigheten av at også nødmeldesentralene må øve foreslås det å stille et eksplisitt krav om dette.

Som for brann- og redningsvesenet er det også viktig at nødmeldesentralene gjennomfører fellesøvelser med øvrige nødetater og eventuelt andre samvirkeaktører. Nødmeldesentralene samlokaliseres nå med politiets operasjonssentraler, og det er naturlig at sentraler som er samlokalisert også gjennomfører fellesøvelser sammen. Nødmeldesentralene må også ha fokus på å gjennomføre fellesøvelser med AMK-sentralene.

I forslaget tydeliggjøres også dokumentasjonskravet til øvelsene slik som for brann- og redningsvesenet.

§ 36 Samlokalisering

Nødmeldesentralene skal være samlokaliserte med politiets operasjonssentraler. En nødmeldesentral kan likevel omfatte flere politidistrikter.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap beslutter hvor nødmeldesentralene skal plasseres.

Merknader:

Samlokalisering av nødmeldetjenesten ble utredet av Nasjonalt Nødmeldingsprosjekt i 2014, og i prosjektets sluttrapport fra 17.12.14 på s. 20, er det fremhevet en rekke positive virkninger av å samlokalisere nødmeldesentralene. Samlokaliseringen av brann- og redningsvesenets nødmeldesentraler og politiets operasjonssentraler ble besluttet gjennom regjeringens behandling av nærpolitireformen i Prop. 61 LS (2014-2015) s. 96: "*Brann- og redningsetatens nødmeldingssentraler skal på denne bakgrunn samlokaliseres med politiets operasjonssentraler.*" Stortinget fulgte opp dette i Innst. 306 S (2014-2015) s. 52: "*Komiteens flertall[...]legger vekt på at det er et mål å samlokalisere nødmeldingssentralene for brann og politi i samme bygg[...].*" En forskriftsfesting av at brann- og redningsvesenets nødmeldesentraler og politiets operasjonssentraler skal være samlokaliserte vil være en riktig formalisering av regjeringens beslutning og Stortingets målsetting. En forskriftsfesting av samlokaliseringen vil lette gjennomføringen av samlokaliseringsprosjektet, og kunne hindre at kommunene i fremtiden "trekker ut" brann- og redningsvesenets nødmeldesentral fra en samlokalisering med politiet.

Med bestemmelsens første ledd, andre setning: "*En nødmeldesentral kan likevel omfatte flere politidistrikter.*", åpnes det for at det kan være færre nødmeldesentraler for brann enn antallet operasjonssentraler for politiet. Det er et prinsipp at brann- og redningsvesenets nødmeldetjeneste skal tilpasses de geografiske grensene til de nye politidistriktene, men samtidig slik at en nødmeldesentral for brann- og redningsvesenet kan dekke mer enn ett politidistrikt.²⁶ DSBs erfaring med nødmeldesentralene er at det gjennom tidene har skjedd at enkelte kommuner som har hatt ansvaret for en nødmeldesentral har ønsket å avvikle driften, og slutte seg til en annen nødmeldesentral. Historisk sett har det vært eksempler på at en 110-region har dekket et større geografisk område enn et politidistrikt. DSB ønsker å ha denne fleksibiliteten videreført i revidert forskrift.

Brann- og eksplosjonsvernloven § 16 gir sentral tilsynsmyndighet (DSB) myndighet til å pålegge en kommune å etablere en nødmeldesentral, men ikke *hvor* nødmeldesentralen skal plasseres i kommunen. For å sikre samlokalisering mellom brann- og redningsvesenets nødmeldesentral og politiets operasjonssentraler i samme bygg, er det foreslått en hjemmel til DSB til å beslutte hvor nødmeldesentralene skal plasseres. Bestemmelsen er ment som en "sikkerhetsventil" som kan brukes dersom kommunene motsetter seg samlokalisering med politiet.

Denne forskriften gir plikter til kommunenes brann- og redningsvesen og nødmeldesentralene, og vil selvsagt ikke være bindende for politiet. Det kan derfor ikke utledes plikter for politiet etter denne bestemmelsen om samlokalisering.

§ 37 Samband

---

²⁶ Prinsippet ble sist presisert i Prop. 61 LS (2014-2015) på s. 94.

Nødmeldesentralene skal ha et koordinerende ansvar for sambandet innenfor ansvarsområdene, som å styre og prioritere bruken av talegrupper og bidra til omprogrammering av radioterminaler.

Merknader:

Bestemmelsen må sees i sammenheng med forslaget til § 29 (2), hvor det fremgår en plikt for kommunen til å sørge for at personell i brann- og redningsvesenet og på nødmeldesentralen følger et sambandsreglement for brann- og redningsvesen og øvrige nødetater. Nødmeldesentralene må styre og koordinere sambandsbruken i 110-regionen i henhold til sambandsreglementet. I det koordinerende ansvaret for sambandet ligger det også et ansvar for nødmeldesentralen til å bidra i arbeidet med å videreutvikle sambandsreglementet og fleetmap. Talegruppene eies av DSB og nødmeldesentralene disponerer talegruppene på vegne av DSB.

Når det gjelder nødmeldesentralens plikt til å "bidra til" omprogrammering av radioterminalene, er det her ment at nødmeldesentralene skal være deltagende og informert ved endringer i radioterminalene.

§ 38 Samarbeid mellom nødmeldesentraler

Nødmeldesentralene skal under hendelser samarbeide der dette er nødvendig, eksempelvis når det er behov for alarmering og utkalling av innsatsstyrker fra flere nødmeldesentraler.

Merknader:

Som for brann- og redningsvesenet er det også av betydning at nødmeldesentralene samarbeider seg imellom med tanke på en best mulig utnyttelse av samlede ressurser, og i arbeidet med å gi en best mulig tjeneste for brann- og redningsvesenet og publikum. Bestemmelsen må sees i sammenheng med brann- og eksplosjonsvernloven § 15 (1), hvor det fremkommer en plikt for kommunene til å samarbeide om lokale og regionale løsninger med sikte på en best mulig utnyttelse av samlede ressurser. Ved hendelser som krever alarmering og utkalling av innsatsstyrker fra flere nødmeldesentraler gjør behovet for samarbeid seg spesielt gjeldende.

3.9.8. Kapittel 8 – Kvalifikasjonskrav til brann- og redningspersonell

3.9.9. Kapittel 9 – Avsluttende bestemmelser

§ x Dispensasjon

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap kan dispensere fra bestemmelsene i forskriften når særlige grunner foreligger. Det kan i enkelte tilfeller settes særskilte betingelser for slike dispensasjoner.

Merknader:

Bestemmelsen er en videreføring av dagens § 8-2, og er å anse som en "sikkerhetsventil" som gir DSB en dispensasjonsadgang når det gjelder samtlige bestemmelser i utkastet. Bestemmelsen forutsettes forbeholdt de særlige tilfellene, og vil praktiseres i samsvar med ulovfestede forvaltningsprinsipper om likebehandling. Unntakene vil videre være saklig begrunnet og ikke basert på vilkårlighet. Forskriften skal passe for svært ulike brann- og redningsvesen, og av den grunn kan det være behov for å ha muligheten til å gi dispensasjon.

§ x Overgangsbestemmelser

(Overgangsbestemmelser må vurderes for kompetansekravene når disse er avklart.)

Merknader:

§ x Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft .....

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 26. juni 2002 nr. 729 om organisering og dimensjonering av brann- og redningsvesen. (Denne bestemmelsen må vurderes når kompetansebestemmelsene er avklart).

Merknader:

4. Administrative og økonomiske konsekvenser

4.1. Ledelse av brann- og redningsvesenet

I forslaget til ny forskrift stilles det krav om at brann- og redningsvesenet som et minimum skal ledes av tre kvalifiserte personer i hele stillinger, jf § 12 Ledelse av brann- og redningsvesenet. Flere kommuner bør samarbeide om å oppfylle kravene til lederstillinger. I dagens regelverk er det krav om heltidsledelse bare i kommuner eller brannvernregioner med mer enn 20 000 innbyggere.

Oslo Economics har på oppdrag fra DSB gjennomført en forenklet samfunnsøkonomisk analyse av dette forslaget til tiltak, se rapport *Forenklet samfunnsøkonomisk analyse av revidert dimensjoneringsforskrift*. Rapporten ligger vedlagt. Analysen er blant annet basert på intervjuer av brann- og redningsvesen av ulik størrelse og i ulike deler av landet.

Den forenklete samfunnsøkonomiske analysen viser at tiltaket med innføring av krav om heltidsledelse i brann- og redningstjenesten samlet sett vil medføre en gevinst for samfunnet. At tiltaket medfører gevinst er imidlertid betinget av at det etableres mest mulig optimale samarbeidsformer og samarbeidskonstellasjoner, som en følge av tiltaket. Det betyr at tilstrekkelig mange brann- og redningsvesen må inngå samarbeid om ledelse og ikke alene bemanner opp til heltidsstillinger i mindre brann- og redningsvesen.

Gitt disse forutsetningene vil viktige gevinster være at man reduserer kostnader til ledelsesfunksjoner, prioriterer flere årsverk inn i andre stillinger i brann- og redningstjenesten og henter ut effektivitetsgevinster ved samarbeid. Størrelsen på gevinsten uttrykkes ved den beregnede

positive årsvervskostnaden (netto nåverdien). Den prissatte virkningen på årsvervskostnaden til norske kommuner beregnes til en samlet besparelse på 11 millioner kroner over en tidsperiode på 10 år.

I tillegg til de prissatte virkningene, har Oslo Economics vurdert kvalitative effekter, såkalte ikke-prissatte virkninger. En viktig positiv effekt av mer heltidsledelse og samarbeid er økt kvalitet i brann- og redningstjenesten i form av bedre ledelse av brann- og redningsvesenet og bedre utdanning og kursing av mannskaper. Negative effekter av tiltaket som trekkes fram kan være transaksjonskostnader (ikke prissatt) som følger av at det etableres samarbeid. I tillegg kan det oppstå negative effekter på kvaliteten på annen kommunal tjenesteproduksjon, som følge av at økte kostnader i noen kommuner ev må dekkes med ressurser som i dag benyttes på andre tjenester. Samlet sett vurderer Oslo Economics at de ikke-prissatte virkningene kan veie hverandre opp og at de dermed ikke påvirker den samfunnsøkonomiske effekten.

Det er imidlertid en betydelig usikkerhet rundt størrelsen på virkningene, i begge retninger. Dersom kommunene ikke lykkes med å etablere samarbeid, vil dette kunne gi netto økte kostnader til brann- og redningstjenesten, som må dekkes over andre deler av kommunale budsjetter. Dersom flere brann- og redningsvesen samarbeider enn forutsatt, kan gevinsten bli større.

Selv om tiltaket er beregnet å gi positiv nettoeffekt på årsvervskostnaden, vil det være skjevheter i hvordan gevinster og kostnader fordeles mellom kommunene, såkalte fordelings effekter. Trolig vil kommuner som av naturlige årsaker kan realisere færrest positive effekter også relativt sett måtte bære mer av den samlede samfunnskostnaden. Dette gjelder for eksempel kommuner som har store avstander eller naturlige hindre til nabokommunen.

Det understrekes at den enkelte kommune i stor grad selv vil kunne ta et valg om de vil inngå samarbeid og få gevinster av dette som følge av kravet, eller bemanne opp innenfor eget brann- og redningsvesen.

4.2. Utrustning til bruk ved branner og andre ulykker

I § 22 i nytt forslag til forskrift foreslås det å innføre krav om at brann- og redningsvesenet som et minimum skal ha egnet utstyr til å håndtere ulykker i vann. Bakgrunnen er at alle brann- og redningsvesen antas å ha risiko knyttet til sjø, elver eller vann innenfor eget ansvarsområde.

De aller fleste brann- og redningsvesen har utstyr til å håndtere ulykker i vann allerede i dag, først og fremst gjennom overflateredningsberedskap. Gjensidigestiftelsens gav i 2016 350 millioner kroner til det norske brann- og redningsvesenet via Brannløftet. Et av de prioriterte områdene var utstyr til overflateredningsberedskap. Brann- og redningsvesenet kunne søke om utstyr til dette formålet. Brannløftet har gitt ut 186 komplette pakker med overflateredningsutstyr og ytterligere 58 har fått RDC (bananbåt) som følge av at de har utstyr fra før. Mange av de som ikke søkte hadde sannsynligvis utstyr fra før. Selv om vi ikke har den fulle oversikten over hvor mange brann- og redningsvesen som har overflateredningsutstyr, er det ut fra dette grunn til å tro at andelen er høy. I følge DSBs rapport om Redningsdykkerberedskap fra 2016 har 16 av landets brann- og redningsvesen redningsdykkerberedskap. I tillegg har ett brann- og redningsvesen etablert redningsdykkerberedskap i etterkant at rapporten ble skrevet, etter bidrag fra Brannløftet (Østre Agder brannvesen i Arendal).

Den høye dekningen av overflateredningsutstyr i norske brann- og redningsvesen gjør at de økonomiske og administrative konsekvensene av å innføre et krav om utstyr til å håndtere ulykker i vann anses som begrensede. Dette vil gjelde et fåtall brann- og redningsvesen. Kostnadene ved å etablere overflateredningsberedskap er i Redningsdykkerrapporten anslått til 100 – 150 000 kroner for kjøp av utstyr til et lag på 4 mann, mens årlig drift utgjør opptil 20 000 kroner. I tillegg kommer eventuell kompetanseheving av mannskaper knyttet til overflateredning. Grunnleggende overflateredning inngår allerede i grunnkurset for brannkonstabel på Norges brannskole. Et firedagers kurs som også inkluderer elveredning og redning på is, anslås å koste om lag 30 -35 000 kroner for et vaktlag.

Selv om svært mange brann- og redningsvesen allerede har anskaffet utstyr til å håndtere ulykker i vann, må utstyr over tid vedlikeholdes og skiftes ut, noe som også krever ressurser. Det må imidlertid antas at dette er kostnader kommunen har tatt hensyn til da de anskaffet utstyret.

4.3. Ledelse under innsats

I gjeldende forskrift er det krav om overordnet vakt for tettsteder med mer enn 2 000 innbyggere. I forslaget til forskrift § 13 foreslås det å innføre en vaktberedskap uavhengig av tettsted, slik at alle brann- og redningsvesen blir dekket av en vaktberedskap som sikrer at myndigheten til lederen av brann- og redningsvesenet ivaretas under innsats.

I følge den årlige rapporteringen fra det enkelte brann- og redningsvesenet til DSB (Melding om brannvernet) har i dag 209 av landets 268 brann- og redningsvesen allerede etablert en overordnet vakt, enten alene eller sammen med andre. De 59 brann- og redningsvesenene som ikke har en slik vaktberedskap i dag betjener om lag 120 000 innbyggere, vel 2% av Norges befolkning. Som følge av kommunereformen antas det at antallet brann- og redningsvesen uten slik vaktberedskap vil bli redusert, som følge av at noen mindre brann- og redningsvesen blir en del av større samarbeid. Gitt at de vedtatte kommunesammenslåingene blir implementert, vil vi anslagsvis stå igjen med 28 brann- og redningsvesen som ikke er en del av en beredskapsvakt for ledelse under innsats.

Det ligger ikke i verken dagens krav eller i det nye forslaget at krav til vaktberedskap for å ivareta ledelse under innsats må løses alene. For mindre brann- og redningsvesen vil det både være hensiktsmessig og mest økonomisk effektivt å samarbeide med tilgrensende brann- og redningsvesen. De samlede økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget anses derfor som små. For brann- og redningsvesen som i dag ikke har en vaktberedskap for å ivareta ledelse under innsats, vil det medføre en økt kostnad å etablere en slik vaktberedskap. Det vil være betydelig mer ressurskrevende å etablere vaktberedskap for ledelse under innsats alene enn i samarbeid med andre.

Kostnadene vil avhenge av hvilken ordning som velges lokalt. Dette gjøres på ulike måter i dag. I en del interkommunale selskaper fordeles kostnadene til vaktberedskap for ledelse under innsats ut fra en kombinasjon av variable kostnader (for eksempel antall innbyggere og antall § 13 objekter) og noen faste kostnader. I andre interkommunale selskaper skiller man ikke ut kostnadene spesielt til overordnet vakt, men baker det inn i de totale kostnadene.

Tall DSB har innhentet viser at kostnadene til overordnet vakt per innbygger i ulike interkommunale brann- og redningsvesen varierer. Sogn brann og redning IKS har til sammen knapt 20 000 innbyggere. De totale utgiftene til overordnet vakt i samarbeidet på vel 1,2 millioner kroner er

fordelt mellom kommunene som inngår i samarbeidet. Utgiftene i de ulike kommunene varierer mellom 49 og 105 kroner per innbyggere. Det finnes også eksempler der mindre brann- og redningsvesen kjøper brannsjefstillingen av nabobrannvesen, og får inkludert overordnet vakt. Eksempelvis har Røros, Os, Holtålen og Tydal felles brannsjef. Røros har krav til overordnet vakt og selger denne tjenesten til Holtålen og Tydal, som må betale 15 000 kroner hver for dette.

4.4. Beredskap

Minimumskravene i gjeldende forskrift innebærer en rekke detaljerte krav som innebærer at utgifter blir bundet til brann- og redningsvesenets beredskap, blant annet i form av krav til lokalisering av beredskap, antall vaktlag, størrelse på vaktlag og vaktberedskap. Disse kravene ligger i nytt utkast til forskrift i kapittel 3.

I hovedsak videreføres minimumskravene i nytt forslag til forskrift. Imidlertid er det gjort noen mindre justeringer og presiseringer, som samlet sett skal gi noe økt fleksibilitet for kommunene til å tilpasse beredskapen til risikoen i brann- og redningsvesenets ansvarsområde. Dette gjelder:

- § 14 Beredskapsstyrken, der kravet om minst 16 personer i beredskapsstyrken kan fravikes med grunnlag i beredskapsanalysen.
- § 15 Lokalisering av beredskapsstyrken, der det presiseres at beredskapsstyrken kan lokaliseres slik at den dekker flere tettsteder med grunnlag i beredskapsanalysen.
- § 16 Vaktlag, der det presiseres at brann- og redningsvesenet kan ha fleksibel bruk av de som er på vakt ut fra hendelsestype.
- § 17 Antall vaktlag, kravet om et nytt vaktlag per 70 000 innbyggere i tettsted med over 100 000 innbyggere kan fravikes med grunnlag i risiko- og sårbarhetsanalysen og beredskapsanalysen.
- § 18 Reservestyrker, som gir mulighet til at brann- og redningsvesenet kan ha reservestyrker i samarbeid med andre brann- og redningsvesen, og ikke nødvendigvis alene.

Det er vanskelig å anslå de økonomiske og administrative konsekvensene av disse endringene, som hver for seg er mindre justeringer og presiseringer. Konsekvensene vil avhenge av risiko- og sårbarhetsanalysene og beredskapsanalysene i det enkelte brann- og redningsvesen. Mange steder kan det føre til noe lavere utgifter. Samlet sett bidrar uansett denne økte fleksibiliteten til at kommunen får større mulighet til å påvirke beredskapsnivået og dermed utgiftene til beredskapen i eget brann- og redningsvesen.

4.5. Analyser og planer

Kapittel 2 i forslaget til ny forskrift samler kravene til analyser og planer som grunnlag for organisering, utrustning og bemanning. Kravet til risiko- og sårbarhetsanalyser og indirekte kravet til beredskapsanalyser ligger allerede i dagens regelverk. Nytt forslag til forskrift tydeliggjør imidlertid hva slike analyser skal inneholde. Det innføres også et nytt krav om en forebyggendeanalyse.

Disse kravene anses ikke å medføre økonomiske konsekvenser for kommunene. For noen brann- og redningsvesenet kan et slikt krav medføre at de må bruke noe mer ressurser på å gjennomføre gode analyser, og skaffe seg tilstrekkelig kompetanse.

4.6. Nødmeldesentralene

I forslaget § 30 stilles det krav om at bemanningen i operatørrømmet aldri kan være mindre enn to operatører, hvorav en skal utøve vaktledelse.

For de nødmeldesentralene som i dag er én-mannsbetjente vil et minimumskrav til en døgntkontinuerlig to-mannbetjening innebære økte kostnader. DSB har lagt til grunn at det i dagens forsvarlighetskrav til nødmeldesentralene allerede ligger en nedre grense for bemanningen på to operatører døgnet rundt. Slik sett vil en uttrykkelig forskriftsfesting av plikten til en døgntkontinuerlig to-mannsbetjening ikke være et tiltak som innebærer økte kostnader, da kostnaden allerede følger av dagens regelverk.

Forskriftskravet om funksjonen vaktleder på nødmeldesentralene vil sannsynligvis medføre noen opplæringskostnader for kommunene, men spørreundersøkelsen som DSB har hatt ute hos nødmeldesentralene viser at 80% av nødmeldesentralene allerede har vaktlederfunksjonen i dag.